

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 1 (3524) 2018 JANUARY – SAUSIS 3 • LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS – LITHUANIAN BI-WEEKLY • www.tevzib.com • Nr. kaina – \$2

2018-ieji atminties kalendoriuje

2018-uosius Seimas paskelbė laisvės kovų dalyvio Adolfo Ramanausko-Vanago, Sąjūdžio, Tėvo Stanislovo ir Simono Daukanto metais.

Lietuvos seimas, atsižvelgdamas į tai, kad 2018 m. spalio 28 d. sukanka 225 metai nuo lietuvių istoriko, literato, kalbininko, švietėjo, tautinio atgimimo žadintojo ir pirmosios Lietuvos istorijos, parašytos lietuviškai, autoriaus Simono Daukanto gimimo, nusprendė 2018-uosius paskelbti Simono Daukanto metais. Seimas Vyriausybei pasiūlė iki 2018 m. vasario 1

Simonas Daukantas
d. parengti ir patvirtinti Simono Daukanto metų programą ir numatyti lėšų šaltinį.

A. Ramanauskas-Vanagas

2018-uosius paskelbiant A. Ramanausko-Vanago metais, siekiama pabrėžti Lietuvos ginkluotojo pasipriešinimo – partizaninio karo svarbą kovojant su sovietų okupacija ir pagerbti šią Lietuvai bei jos žmonėms svarbią istorinę asmenybę. Vyriausybei siūloma parengti ir patvirtinti A. Ramanausko-Vanago

metų programą, skirti lėšų jai įgyvendinti. Taip pat prašoma kitąmet skirti lėšų Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui A. Ramanausko-Vanago galimos palaidojimo vietos archyviniais, archeologiniams ir eksperimentiniams tyrimams. Kitąmet sueina 100 metų, kai gimė A. Ramanauskas-Vanagas, Alytaus mokytojų seminarijos dėstytojas, partizanų tapęs 1945 metais. Po poros metų jis ėmė vadovauti Dainavos apygardai, o 1948 metais paskirtas Pietų Lietuvos partizanų srities vadu. 1956 metais Kaune A. Ramanauskas ir jo žmona buvo suimti, po metų nuteistas mirties bausme.

2018-aisiais sukanka 30 metų, kai buvo išrinkta Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio iniciatyvinė grupė, įsteigtos Sąjūdžio rėmimo

grupės miestuose ir rajonuose, įvyko Sąjūdžio Steigiamasis suvažiavimas. Todėl šiuos metus nutarta paskelbti ir Sąjūdžio metais.

Tėvas Stanislovas

Taip pat bus minimos ir 100-osios vienuolio kapucino, kunigo, pamokslininko, Lietuvos pasipriešinimo sovietinei okupacijai dalyvio Tėvo Stanislovo – Algirdo Mykolo Dobrovolskio gimimo metinės. A. M. Dobrovolskis, vos sulaukęs pilnametystės, įstojo į Plungės kapucinų vienuolyną, 1944 metais

baigė Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją, išsventintas kunigu. Per Antrąjį pasaulinį karą jis gelbėjo žydus. Kadangi po karo kunigaudamas ir sakydamas pamokslus ragino tikinčiuosius nepasiduoti sovietų valdžios įtakai, nebendradarbiauti su jos represinėmis struktūromis, remti antisovietinį pasipriešinimą, 1948 metais jam uždrausta pamokslauti Kauno arkivyskupijoje, jis apkaltintas antisovietine propaganda, suimtas, nuteistas 10 metų griežto režimo lagerio Intoje. Vos grįžęs į Lietuvą dvasininkas vėl buvo suimtas, įkalintas gulage. Tėvas Stanislovas platino draudžiamą literatūrą, viešai rėmė sovietų valdžios persekiojamus asmenis. Inf.

Lietuvos sostinė Vilnius pasitinka istorinius 2018-uosius

J. Janušausko ntr. (Vilnius)

Brangūs pasaulio lietuviai,

Kalėdos dovanoja ypatingą jausmą – artumą.

Jis lyg tiltas per kalbą, bendrą kultūrą ir tradicijas sujungia Tėvynėje ir svetur gyvenančius lietuvius gyvu ir tvirtu ryšiu.

Šiuo šventiniu laiku ypač branginame tai, kad esame su artimais žmonėmis, kad jaučiamės Lietuvos dalimi.

Išsaugokime šią savo vienybę, susitelkimą, rūpinimąsi kitais kaip didele vertybę ir ateinančiais metais. Tegul jie būna sėkmingi, kūrybingi ir šviesūs.

Linkiu džiugios kalėdinės dvasios kupinų Jūsų namų ir širdžių!

Gražių ir jaukių švenčių!

Dalia Grybauskaitė
Lietuvos Respublikos Prezidentė
2017 m.
Vilnius

ŠIAME NUMERYJE

- ...“Esame pašaukti rūpintis savo tauta...” – 2, 3 psl.
- Dalia ir Povilas Mataičiai – 4, 5 psl.
- Nesibaigiančių darbų sukuryje – 5 psl.
- Film Review: Donato Ulvydo *Emilija iš Laisvės alėjos* – 7 psl.

<...>Kai išminčiai pamatė žvaigždę, suprato, kur reikia ieškoti Jėzaus. Atėję pas Jeruzalės karalių, kurio vardas Erodas, norėjo sužinoti, kur būtų galima rasti kūdikėlį Jėzų. Erodas sukvietė visus Jeruzalės išminčius ir kunigus. Visiems jiems liepė kūdikėlio Jėzaus galimos gimimo vietas ieškoti pranašų knygoje. Pagaliau pranašo Michėjo knygoje surado šį sakinį: „Ir tu, Judo žemės Betliejau, anaipol nesi menkiausias tarp žymiųjų Judo miestų, nes iš tavęs išeis vadas, kuris ganys mano tautą–Izraelį“. (Mt 2,4–6). Erodas, visi išminčiai ir kunigai suprato, kad Betliejaus miestelis šalia Jeruzalės buvo Dievo pasirinkta vieta, kur turėjo gimti vaikelis Jėzus. Labai laimingi dėl šio atradimo jie šią žinią perdavė ir svetimšaliams išminčiams<...>

Atnaujinami Aušros Vartai Vilniuje

Šiomet bus pradėti vieno iš įspūdingiausių Vilniaus paveldo statinių – Aušros Vartų – atnaujinimo darbai. Aušros Vartų koplyčia ir greta esanti Šv. Teresės šventovė po atnaujinimo taps dar patrauklesnė lankytojams. Kultūros paveldo departamentas yra pritaręs atnaujinimo darbams, o Kultūros ministerija patvirtino ES Struktūrinių fondų paramą šiam istoriniam objektui.

Aušros Vartai buvo ypatingai brangūs šv. popiežiui Jonui Pauliui II. Sužinojęs apie išrinkimą popiežiumi, jis nuėjo pasimelsti prie Aušros Vartų Marijos paveikslą Šv. Petro bazilikoje, o lankydamasis Lietuvoje meldėsi pačiuose Aušros Vartuose.

Pabaigus numatomus darbus, stebuklingą Gailęstingumo Motinos paveikslą apsaugos specialus stiklas, bus įrengta Aušros Vartų religinių relikvijų lobyno paroda. Planuojama atnaujinti prastos būklės išorės sienų dalis, koplyčios langus ir langines, pagerinti vėdinimo sistemą. Ketinama sudaryti galimybę judėjimo negalią turintiems žmonėms apsilankyti koplyčioje. Dalis po Šv. Teresės šventovės esančio rūšio bus pritaikyta piligrimų reikmėms, šventovėje atnaujinti vitražai, restauruojama sieninė tapyba, skliautai, langai ir centrinės durys, atliekami kiti remonto darbai. Galerijoje, jungiančioje Šv. Teresės šventovę su Aušros Vartų koplyčia, bus atnaujinami vargonai ir jiems skirta patalpa. Šventovėje, galerijoje ir koplyčioje planuojama įrengti bendrą

vaizdo ir garso sistemą.

Vilniaus Šv. Teresės parapijos klebonas bei Aušros Vartų Šv. Mergelės Marijos, Gailęstingumo Motinos, koplyčios rektorius mons. Kęstutis Latoža sako, kad, bendradarbiaujant Lietuvos paveldosaugos ir bažnytinio meno specialistams bei restauratoriams, atnaujinimas atitiks aukščiausius paveldo išsaugojimo ir pritaikymo visuomenės reikmėms reikalavimus. Jau dabar vyksta parengiamieji darbai, specialistai suregistruo Aušros Vartų koplyčios lobyną: per amžius tikinčiųjų paliktus maldos ženklus – votus, senovinius liturginius reikmenis ir kita. Kol vyks atnaujinimo darbai, dalį Aušros Vartų lobyno bus galima pamatyti Bažnytinio paveldo muziejuje, vėliau jis bus grąžintas į Aušros Vartus.

Suplanuoti darbai vyks 2018–2020 metais.

Vilniaus arkivyskupijos inf.

Aušros Vartai

...“Esame pašaukti rūpintis savo tauta ...”

Vienas iš šviesiausių mūsų meto dvasininkų Robertas Grigas, sakytume, pašaukimo ar Dievo valia vis atsiduria ten, kur vyksta lemtingi posūkiai Lietuvos istorijoje. 1987 metais jis dalyvavo mitinge prie A.Mickevičiaus paminklo Vilniuje, 1991 metų sausio 13-ąją buvo tarp Nepriklausomybės gynėjų Seimo rūmuose, 2017-ųjų rugsėjo 22 dieną girdėjom jo aistringą kalbą „Talkos už valstybinę lietuvių kalbą“ mitinge V.Kudirkos aikštėje. Vien šie įvykiai leistų tarti: R.Grigas esti būtent ten, kur rašoma Lietuvos istorija.

– Tądien susikūrė asociacija „Talka Kalbai ir Tautai“, tapote jos tarybos nariu. Galbūt iš šio epizodo galėtume spėti, kad šiandien svarbiausias istorijos veiksmas yra nusikėlęs į žmogaus ir tautos tapatybės lauką?

– (Juokiasi.) Taip pasakėt, kaip Viktoras Hugo „Vargdieniuose“ apie herojus, esą jie iš barikadų žengia tiesiai į istoriją; tai tiesiog skambūs žodžiai. Turbūt visais laikais – tiek mano jaunystės, antisovietinio pasipriešinimo okupacijai metais, tiek Atgimimo, kada vyko tie mūsų aštrūs, skaudžiausi ir ryškiausi išsivadavimo momentai, tiek dabar – visada pagrindinė kova vyksta dėl žmogaus tapatybės, tautos tapatybės ir dėl vertybių, idealų tapatybės. Juk vertybės ir idealai arba turi daugiau sąlyčio su tiesa, su gyvenimo tiesa, su tais, kaip mes, Dievą tikintys žmonės, krikščionys, sakome, pagrindais, ant kurių ir laikosi mūsų pasaulis ir žmogus, arba jie turi mažiau sąlyčio su tais tiesos ar gyvenimo pagrindais, yra daugiau mažiau nuo jų nutolę, – tai vadinamosios pseudovertybės, ideologijos primesti dalykai. Toji kova vienokia ar kitokia forma vyksta visuomet.

– Vadinasi, ir pasiekus laisvę turi nesiliauti ją gynęs?

– Čia buvo gal tokia iliuzija... Va, ir neseniai viename interviu krikščioniškam laikraščiui manęs žurnalistas klausė, ką atsakyčiau tiems, kurie sako ne už tokią Lietuvą kovoję: viskas ne taip šviesu, ne taip teisinga, kaip tikėtasi... Matyt, būta nepagrįsto tikėjimo, kad mes tarsi nubrėšim ribą, paskelbsim Nepriklausomybę, užrašysim jos datą į mūsų gyvenimo istoriją ir nuo tol jau viskas bus gerai.

– ...ir viskas savaime...

– ...kaip tose gražiose pasakose: ir tada jie ilgai ir laimingai gyveno. Žmogiška viltis turbūt yra Dievo įrašyta į mūsų prigimtį. Tas noras ilgai ir laimingai gyventi, gėrio siekimas, išjudinantis įvairius teisingus procesus, tas impulsas yra mumyse, ir negalime jo nurašyti. Bet čia yra ir iliuzijos, nes niekada nebus tokios datos ar tokios ribos, už kurios jau viskas bus gerai. Man vis kažkaip natūraliai ateina į mintį palyginimas su šeimos gyvenimu, kur niekada nebūna, kad štai pora susituokė, ji laiminga ir visą

Kun.R.Grigas

laiką bus taip. Kiekvieną dieną turime iš naujo atrasti ir savo santykį su Dievu, ir savo santykį su tiesa, su tuo kitu artimu ir mylimu žmogumi. Jeigu to nedarome, jei tos pastangos liaujasi, tai viskas pamažu rieda į praradimą, chaosą, netvarką. Kiekvieną dieną tiek žmogaus, tiek tautos gyvenime vyksta kova, kūrybos, darbo pastanga, kuria mes siekiame ne tik išlaikyti status quo, esamą pasiektą gėrį, kaip mums, patriotams nepriklausomybininkams, buvo vienareikšmiškai gėris Kovo 11-oji, – bet tai yra tik tam tikras etapas, laiptelis. Kad tas gėris būtų ne tik išlaikytas, bet ir pagerintas, nuolat turime stengtis už jį kovoti, jį kurti.

– Vadinasi, kažkas Lietuvoje buvo žiauriai apleista, jei šiandien tenka kautis dėl valstybinės kalbos statuso išsaugojimo?

– Taip, iš tikrųjų yra tam tikra mįslė, iš kur atsiranda tautoje toksai tarsi gėdijimasis būti savimi ir branginti savo kalbą, savo paveldą, tradicijas. Žvelgiant į kitas šalis, tai atrodo kaip savaime suprantama vertybė, dėl kurios nesiginčijama. Ginčijamasi tik kaip geriau save įtvirtinti (o gal tik iš šalies žiūrint atrodo, kad kitos tautos vieningesnės, tarpusavy nesipeša, – žmogiškoji prigimtis visur juk panaši). Bet vis tiek mes pirmiausia esame pašaukti rūpintis savo tauta, kad ji būtų kuo doresnė ir pagaliau tiesiog išliktų kaip Dievo ir istorijos dovana – tas darinys, – esame už jį atsakingi... Yra mįslė, iš kur tasai polinkis lyg ir drovėtis savo savasties, savo kultūros, žvelgti į kitus tarytum iš apačios į viršų kaip į kažkuo pranašesnius, geresnius.

Nukelta į 3-ią psl.

TĒVIŠKĒS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON L5C 1T3 Canada

Tel. 905 275-4672 • FAX 905 275-4364

E-mail: tevzib@rogers.com • www.tevzib.com • [f Tevikes ziburiai](https://www.facebook.com/tevzib)

Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija „Žiburiai“

METINĖ PRENUMERATA:

REGULIARI – \$85 (paprastu paštu), \$135 (1 klasės paštu)

RĒMĒJO – \$105 (paprastu paštu), \$155 (1 klasės paštu)

Į UŽJŪRIUS – \$185 (oro paštu), \$105 (paprastu paštu, Kan. dol.)

JAV – \$105 reguliari, \$125 – rĒmĒjo, \$165 – 1 klasės paštu

JAV prenumeratoriai atsiskaito JAV doleriais.

Redaktorė – Sigina Katkauskaitė, redaktorės pad. – Rima Žemaitytė-De Iuliis, maketuotoja – Akvilė Minkevičienė, administratorė – Aušra Trussow. Tinklalapio redaktorė – Andrea Benotaitė.

Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Printed in Canada. ISSN 0040-4063. Return undeliverable Canadian addresses to Circulation Dept. at mailing address above.

We thank the Lithuanian Canadian Foundation for funding the publication of parish news and the American Lithuanian Foundation for its support.

We acknowledge the financial support of the Government of Canada

Canada

Įamžintas Lietuvos karininkų atminimas

2017 m. lapkričio 18 d. Kauno Aukštųjų Šančių karių kapinėse atidengtas ir pašventintas paminklas Lietuvos kariuomenės karininkams, sovietų ir nacių okupacijos aukoms, atminti. Ant pilko granito stelų įamžintos 839 žuvusiųjų Lietuvos kariuomenės karininkų pavardės. Pagrindinį paminklą – Vyčio kryžių atidengė Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis, Lietuvos kariuomenės karių, nukentėjusių nuo sovietinio ir nacistinio genocido, artimųjų sąjungos pirmininkas Vytautas Zabielskas ir laisvės kovotojas, politinis kalinys, Vyčio kryžiaus kavaličius, dim. mjr. Vytautas Balsys. Šio paminklo autorius architektas Stasys Pūtvis, Ats. ltn. Stasio Putvinskio-Pūtvio, žuvusio Gorkio kalėjime,

Paminklo atidengimo iškilmėse kalba prof. V.Landsbergis

vaikaitis. Nužudytų ir žuvusių karininkų artimieji atidengė 4 stelas. Iškilmėms baigiantis, Aukštųjų Šančių karių kapinėse nuaidėjo trys pagarbos salvės – už Lietuvą, Lietuvos kariuomenę ir Lietuvos karininkus. Iškilmių dalyviai sugiedojo Lietuvos himną. **Inf.**

...”Esame pašaukti rūpintis savo tauta ...”

Atkelta iš 2-o psl.

Iš čia turbūt ir kyla mūsų Abiejų Tautų Respublikos, kaip dabar vadinama, lietuviškojo elito, bajorijos siekimas perimti lenkų kalbą, kultūrą, viliantis tuo „pagerinti“ save; ar sovietmečiu gana lengvas nemažos dalies visuomenės pasidavimas rusifikacijai, ar dabar toks nekritiškas pataikavimas viskam, kas ateina iš Vakarų. Atrodo, kad esame dvigubo pavojaus zonoje: viena vertus, dar rusifikacijos pėdsakai visiškai neišnykę, dar reiškiasi vyresniosios kartos senatvinė nostalgija, neva sovietmečiu lengviau ir geriau gyvenosi; kita vertus, jau ateina (tai būdingiau jaunesnei kartai) nekritiškas priėmimas kaip neginčijamo gėrio visko, kas ateina iš tariamai „vakarietiško“ postmoderno.

Tokia nediskutuotina „vienintele tiesa“ (kaip Solženicynas šaipėsi iš sovietizmo – „jedinstvenno vernoje učenije“, rus. „vienatinis teisingas mokymas“) tampa kraštutinis liberalizmas, genderizmo idėjos ir praktikos, akivaizdžiai žalojančios šeimą, santuoką, žmogaus lytiškumo sferą. Kultūros politikoje tai pasireiškia nurašant arba nustumiant į paribį savąją, tautinę, lietuvišką kultūrą, istoriją, kalbą. Dažnai visuomeniniuose susitikimuose, pokalbiuose ar viešuose renginiuose mėginu ir sau, ir su kitais aiškintis, iš kur tai kyla. Priežasčių yra daug. Vieną jų dažnai įvardija ir istorikai, ir sociologai – daugelio šimtmečių okupacija, socialinių priespaudų, baudžiavos patirtis, kai buvome nuvertinami, laikomi be balso, negalintys išreikšti savęs. Buvo kažkoks ponas – ar caras, ar kaizeris, ar generalinis sekretorius, – kuris simbolizavo kitą valstybę, kitą mums primestą santvarką, ir mums buvo diegiama, kad mes patys savaime nesame vertingi, nes nesame lygiaverčiai kitoms tautoms. Tai, ko gero, tas įspaudas yra likęs.

– **Įdago nebesimato, bet tebedilgsi?**

– Nemanau, kad būdami lietuviai, aukšti pareigūnai sąmoningai norėtų kenkti ar naikinti savo Tautą. Sąmoningos išdavystės gal tėra pavienės išimtytys. Bet gali būti, kad pašamoneje yra išlikęs baudžiavos genas, kuris pasireiškia susidūrus su kitų tautų solidžiais, oriai save jaučiančiais atstovais: mes truputį nusileisim, pasitrauksim dėl gerų santykių. Manau, kad tokia laikysena net provokuoja kitas tautas ar politikus, kaip ir asmeniniuose santykiuose: jei pastebima, kad žmogus savęs nevertina, yra linkęs nusileisti, pataikauti, tai jis ir būna spaudžiamas, išnaudojamas tiek tiesiogine, tiek galbūt moraline prasme. Toks yra neigiamas paveldas, kuris mus veikia ir su kuriuo mums reikia sąmoningai dorotis.

– **Tai supranta tik nedaugelis. Esate atkreipęs dėmesį, kad ir 1987-ųjų, ir šių metų mitinge ginant lietuvių kalbą dalyvių skaičius nebuvo didelis. Ką jums tai sako?**

– Vaizdas buvo labai panašus. Kai prisimenu mūsų pirmąjį mitingą 1987 metais prie Adomo Mickevičiaus paminklo, buvo toks branduo-

lys (galėjo būti kokie du trys šimtai), matyt, drąsesnių ar ryžtingesnių dalyvių, kurie glaudžiai stovėjo aplink paminklą. Ir buvo daugybė iš toliau, iš aplinkinių gatvelių stebinčių, galbūt dėl apsidraudimo, jei milicija ar KGB pradėtų mušt ar gaudyt, sakytų tik ėję pro šalį... Toji panaši kiekybė turbūt yra ženklas, kad ir vienu, ir kitu atveju reikia tam tikros drąsos: anuomet daugiau, nes buvo fizinių grėsmių (suėmimo, fizinio smurto) pavojus. Dabar niekas nemuš už viešai pasakytą vyraujančiai idėjinei srovei nepriimtina mintį, nekis į belangę, represinių struktūrų mašina neįkalins, bet yra kitų svėrtų.

Dauguma pareigas kokiose nors partijose ar valdžios struktūrose einančių žmonių yra išsiugdę, kaip kažkas juokavo, labai gerą uoslę, labai gerai jaučia, iš kur vėjas pučia, ir supranta, kad už liberalumą ar dažnai minimą pilietiškumą niekas nepapeiks ir karjeros kelyje nieko negero nenustiks. O jeigu kalbėsi apie tautą, apie krikščioniškas vertybes, apie tai, kaip svarbu saugoti savo kalbą nuo įvairių nepageidautinų invazijų, tai gali būti, kad koks nors viršininkas supras, jog turi savo galvą ir nesi linkęs akiai paklusti ir vykdyti, kaip ir anais laikais, kas iš aukščiau bus nuleista.

Liberalios demokratijos laikais represijos subtilesnės, švelnesnės, bet žmonės dažnai jaučia, kad, elgdami pernelyg savarankiškai ir laikydami tam tikros pozicijos, karjeros nepadarys. Arba *feisbukuose*, socialiniuose tinkluose tam tikros organizuotos grupės išsityčios, paskelbs marginaliais radikalais. Žmonės dėl šventos ramybės vengia tokių situacijų – nevengia turbūt tie, kurie turi tvirtus įsitikinimus, tvirtą stuburą ir kurie, sakykime, elgesį pagal sąžinę vertina labiau negu pagerintas buitės sąlygas.

– **Tokių turbūt vienetai, žmonės nūn smarkiai pasikeitę.**

– Viena vertus, tokie dideli ir dvasiniai, ir politiniai, ir galbūt emociniai pakilimai, kaip mūsų Sąjūdis, esti reta Dievo dovana, gal kartą per šimtmetį suteikiama kokiai nors tautai ar visuomenei. Ir dažniausiai netverianti ilgai. Visapusiškas, pozityvus vidinis išsilaisvinimas vyko nuo 1987 iki 1991-ųjų pabaigos, gal 1992-ųjų. Tuomet buvo juntama sąmoningesnės tautos dalies, kuri mąstė, žinojo, ko nori, ko siekia, tos politinės, anot istorikų, tautos didžiosios dalies santalka. Toks visuotinis sutarimas ir žmogiškas solidarumas, kai, atrodo, Tauta buvo, kaip Šventajame Rašte gražiai sakoma, vienos širdies ir vienos sielos. Tokia pakylėta, stiprios dvasinės, kūrybinės įtampos būseną tikriausiai ilgai negali tvirti, vis tiek ateina laikas, kai turime sugrįžti prie savo šeimos, savo buitės ir prie biurokratinių valstybės kūrimo darbų.

Turbūt gerai, kad buvo toks pakilimas, – vien jo prisiminimas mums pateikia mastelį, kokie mes buvome, kokie galėtume būti, ko galime siekti savo valstybės, politikos, visuomenės gyvenime. Bet iš tikrųjų, kaip sakote, užsisukę smulkiuose partiniuose ar socialinio gyvenimo reikaluose mes kažkiek buvusį aukštį ir pagrindinius orientyrus prarandame.

Voruta, 2017.10.19

Žinios iš Lietuvos

PRAĖJUSIŲ METŲ NETEKTYS

2017 m. gruodžio 8 d, eidamas 92-uosius metus, mirė Lietuvos Nepriklausomybės akto signataras, menotyrininkas Lionginas Šepetys. Nuo 1990 iki 1992 metų jis buvo Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo deputatas. Iki nepriklausomybės atkūrimo jis ėjo įvairias pareigas Lietuvos komunistų partijos centriname komitete, buvo kultūros ministeris, vadovavo tuometei Aukščiausiajai Tarybai. L. Šepetys yra išleidęs knygas *Daiktų grožis, Modernizmo metmenys, Ispanija. Siluetai ir spalvos, Žmogus. Menas. Aplinka, Kultūra ir mes, Neprarastoji karta: siluetai ir spalvos: atsiminimai, Ar galėjau?: prisiminimai ir kt.*, parašęs straipsnių meno istorijos bei teorijos klausimais. Jis buvo Lietuvos dailininkų sąjungos narys.

Australijoje, Melburne, mirė 88-erių Gabrielius Žemkalnis-Landsbergis, Vytauto Landsbergio brolis. G.Žemkalnis-Landsbergis buvo Australi-

jos lietuvių radijo ir spaudos darbuotojas. Jis taip pat vadovavo Melburno lietuvių bendruomenei. 1929 metais Kaune gimęs G. Žemkalnis 1948 metais išvyko į Australiją ir buvo aktyvus vietos lietuvių bendruomenės narys, taip pat buvo išrinktas Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos pirmininku. Už veiklą telkiant lietuvius 1998 metais jam skirtas Gedimino ordino Komandoro kryžius. Už nuopelnus atkuriant Lietuvos nepriklausomybę ir lietuvių išseivijos telkimą bei ilgametį darbą Lietuvos labai 2009 metais jis buvo apdovanotas Užsienio reikalų ministerijos įsteigta „Lietuvos tūkstantmečio žvaigžde“.

G.Žemkalnis-Landsbergis yra paskelbęs rašinių vietos lietuvių laikraščiuose *Australijos lietuvis, Mūsų pastogė, Tėviškės aidai, Baltic News*, kitur leidžiamuose lietuvių leidiniuose *Europos lietuvis, Tėviškės žiburiai, Pasaulio lietuvis, Lietuvos aidas, Lithuanian Weekly*.

MOKSLININKAMS – VALSTYBĖS PARAMA

Aukšto lygio mokslininkams tyrimams Lietuvos universitetų ir mokslo institutų mokslininkams konkurso būdu paskirstyta 4.35 mln. eurų Europos sąjungos (ES) lėšų. Anot jos, finansavimą gaus 60 mokslinių tyrimų projektų, kuriuos tarptautiniai ekspertai pripažino ypač stipriais ir ateityje galinčiais konkuruoti dėl Europos komisijos dotacijų. Konkursui iš viso buvo pateiktos 195 mokslininkų grupių paraiškos. Daugiausiai projektų vykdys fizinių, biomedicinos, taip pat – socialinių ir humanitarinių mokslų srities tyrėjai. Bus atliekami žemės

ūkio, ekologijos, aplinkotyros ir kitų sričių mokslo tyrimai. Pavyzdžiui, Vytauto Didžiojo universiteto mokslininkės vadovaujamam projektui pinigai skirti nelygybės ir demografinių procesų tyrimams, o Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro ekspertai tyrinės klimato kaitos ir ligų iššūkius bei galimas priemones miškams išsaugoti. Tuo tarpu Lietuvos socialinių tyrimų centro analitikai nagrinės būdus, kaip kurti vyresnio amžiaus žmonių gerovę. Daugiausiai projektų laimėjo Vilniaus universiteto mokslininkai – 23.

LITUANISTINIO ŠVIETIMO MOKYTOJAMS PREMIJOS

Švietimo ir mokslo ministerija pirmą kartą skiria premiją lituanistinio švietimo mokytojui (dėstytojui), dirbančiam ne Lietuvoje. Pirmuoju laureatu išrinktas Gruzijos technikos universiteto Lietuvių kalbos ir kultūros centro vadovas ir lietuvių kalbos dėstytojas prof. Vidas Kavaliauskas. Prof. V. Kavaliauskas įvertintas už sėkmingą lietuvių kalbos propagavimą Gruzijoje, abiejų šalių kultūrinių ryšių plėtrą, akademinis darbus. 2017 m. gruodžio 1 d. Valdovų rūmuose vyko iškilmingas Lietuvos Tarybai ir valstybės

atkūrimo 100-mečiui skirtas Kalbos vakaras, kuriame Seimo Lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisijos pirmininkė Irena Degutienė įteikė 2017 metų Kalbos premiją. Keturioliktuju Kalbos premijos laureatu Seimo Lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisija paskelbė Karaliaučiaus srities lietuvių kalbos mokytojų asociacijos pirmininką Aleksą Bartniką. Premija buvo skirta už ilgametį lituanistikos, etnokultūros ir lietuvių kalbos mokymo plėtojimą Karaliaučiaus srityje.

Pagal Lietuvos spaudą parengė Sigina Katkauskaitė

*Lietuvos šimtmečio didieji***Dalia ir Povilas Mataičiai****Prof. Ona Voverienė**

Visada džiaugiuosi, kai pamatau sušvytint saulės spindulį naują „deimančiuką“, atlikusį šventą darbą, stiprinant mūsų tautą ir mūsų valstybę. Toks būna retas ir nuostabus tas švytėjimas dabartinėje mūsų susvetimėjusioje ir sugobšėjusioje Lietuvoje.

Metusi visus savo kasdienius darbus ir rūpesčius stengiuosi tą deimančiuko švytėjimą, kaip saulės zuikutį, pagauti ir nutupdyti ant popieriaus lapo, kad dabartinė Lietuva ateities istorikams neatrodytų tokia pilka ir niūri savo sumaterialėjimu, subuitėjimu.

Knygoje *Tautos sargyboje* įamžintas ir vieno iš tokių deimančiukų kultūrologo Povilo Mataičio vardas, kaip žmogaus, tikro inteligento, nepabijojusio eiti prieš neokomunizmo srovę jau nepriklausomoje Lietuvoje, komunistams 1992 metais laimėjus Seimo rinkimus, išdrįsusiam vienam pirmųjų prabilti apie Lietuvos partizanus, ir jų kovą prieš okupacinį komunistinį režimą savo spektaklyje „Ir kelsis vėl iš tavo kraujo Lietuva...“

Spektaklis buvo rodomas visoje respublikoje. Jame pagrindinį – Juozo Lukšos, partizano Skirmanto ir partizanų rašytojo Daumanto – vaidmenį atliko Regimantas Adomaitis, suteikęs jam lietuviškojo romantizmo didybę ir nepakartojamą žavesį. Negana to, po kiek laiko gimė ir kitas režisieriaus Povilo Mataičio spektaklis „Ko palinko žilvičiai prie kelio?“ apie jaunų Lietuvos partizanų idealizmą, jų vertybių sistemoje svarbiausią vietą skiriant pareigą Tėvynei, ginant jos saugumą nuo plėšikų ir okupantų. Šiame spektaklyje pagrindinį partizanų vado vaidmenį atliko Virgilijus Kubilius.

Kitas kultūrologo Povilo Mataičio žygdarbis, stiprinant pilietiškumą Lietuvoje, buvo jo parašyta knyga *Mes norėjome gyventi laisvoje Lietuvoje* (Šiauliai, 2013), kuria jis, kaip doras Lietuvos pilietis ir savo valstybės patriotas, pagerbė savo gimtojo krašto, Joniškio apskrities partizanų, žuvusių už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, atminimą, aprašęs Prisiikėlimo partizanų apygardos, įkurtos 1947 m. balandžio 10 d. suvienijus nuo 1945 metų tame krašte veikusias Žvelgaičio, Maiironio, Žaliosios, Vytauto Didžiojo rinktines. Paskutiniai tos apygardos partizanai žuvo 1950 metų rudenį, nors partizaniška dvasia dar pleveno pogrindyje iki 1956 metų nežinomo laisvės kovotojo leidžiamame partizanų laikraštelyje *Partizanų šūvių aidas*. Kultūrologo Povilo Mataičio iniciatyva ir jo sukurtos kraštiečių grupės – režisieriaus A.Lopo, mokslininko prof. Ferdinando Vaitiekūno, buvusio partizano politinio kalinio Simono Norbuto ir jų idėjos rėmėjo J.A. Antanaičio pastangomis ant Joniškio „Aušros“ gimnazijos sienos sukurta ir pakabinta atminimo lenta, kurioje įrašytos buvusiu jos gimnazistų, partizanų ir partizanų būrių vadų, pavardės ir jų žūties datos.

Vilniaus karininkų ramovėje organizuotoje konferencijoje, minint kultūrologo Povilo Mataičio 80-ąsias gimimo metines, buvo aukštai įvertintas jo indėlis į Lietuvos kultūrą, jos istoriją bei jaunųjų lietuviukų kartų pilietiškumo ugdymą. Išskilmėse

kalbėjusio teatrologo dr. Aleksando Guobio nuomone, kultūrologo Povilo Mataičio ir jo žmonos dailininkės Dalios Mataičienės viso gyvenimo didžiausias žygdarbis buvo jų įsteigtas 1967 metais Jaunimo teatre Lietuvių etnografinis ansamblis, vėliau tapęs jų Folkloriniu teatru Rumšiškėse. Jis gaivino ir puoselėjo lietuvišką etninę kultūrą, parengė koncertų-spektaklių programas „Instrumentinės, šokamos, dainuojamos sutartinės“ (1968); „XIX a. pabaigos – XX a. pradžios lietuvių etninių rajonų (Aukštaitijos, Žemaitijos, Klaipėdos krašto) dainos, šokiai, instrumentinė muzika“ (1971); „Baudžiamos amžininkų pasakojimai, dainos, žaidimai iš įvairių Lietuvos vietų“ (1977); „Scenos vaizdeliai“ (1978); „Naujoji gadynė jau švinta“ (1981); „Lietuvių gaidos“ (1982); „Mano kanklės paausutos“ (1985); „Nukrėskime rasą apie rugių lauką“ (1986); „Mįslė“ (1987); „Ant tėvelio dvaro“ (1988); „Apgiedokime Prūsijos žūtį“ (1989) ir kt. Dalia Mataičienė visiems pastatymams kūrė ir siūdino tautinius kostiumus. Savo kalbą teatrologas apibendrino trumpai drūtai: „Folkloro teatras parodė, kas yra didžioji Lietuvos kultūra... Mataičiai Rumšiškėse darė stebuklus“. Toje pat konferencijoje prof. Vytautas Landsbergis Mataičių Folkloro teatrą pavadino „unikaliu politiniu reiškiniu“, gimusiu iš veiklos ir valios, kai atėjęs kuklus kultūros žmogus taria savo bendražygiams: „Imam ir darom teatrą! Imam ir darom valstybę!“ Lietuviška ištvermė, kūrybingumas, entuziazmas ir užsidegimas – priminė žmonėms, kad mūsų tautinė kultūra mums yra pati gražiausia. Jo įkvepiantis pavyzdys įtakoją daugybės kaimiškų ansamblių, netgi pagyvenusių žmonių, atsiradimą visoje Lietuvoje. Visi gerai prisimename tuos laikus. Ir tai buvo nuostabu. Neleido gesti lietuviybei. Lygiai tokiu pačiu principu kūrėsi ir Sąjūdis.

Galime tik pasidžiaugti, kad atkurtoje nepriklausomoje Lietuvoje dar tuo metu atsirado žmogus ar jų grupė, kurių sielose dar nebuvo užgesęs lietuviybės genas ir kurie rekomendavo (kas žino, gal dar ir gerai pakovojo?) Dalią ir Povilą Mataičius valstybinei kultūros ir meno premijai. Ji jiems ir buvo įteikta 2012 metais.

Sovietinės okupacijos metais sklاندė ore ir valdininkų kalbose plačiai girdėjosi posakis „Nepakeičiamų žmonių nėra!“ Pasirodo, YRA! Dalia ir Povilas Mataičiai buvo ir yra nepakeičiami. Nusilpus jų fiziniams gyvybinėms jėgoms, kito tokio lygmens kultūrininko organizatoriaus ir vadovo, kokie buvo jie, Lietuvoje jau daug metų neatsiranda. Ir kaip bėpyktų Seimo narys Vytautas Juozapaitis, visiškai atsakingai tvirtinu: šiandien Lietuvoje turime kultūrinę dykvietę, kai siautėja agresyvūs ir įžūlūs Šiuolaikinio meno kūrėjai, šlovinantys bjaurastį ir mirties kultūrą, ir jų gerbėjai, dalinantys valstybines kultūros ir meno premijas šio klaikaus klano kūrėjams, kurių ryškiausias pavyzdys – surūdijęs vamzdis Neris pakrantėje.

2017 metų birželio 8-tą dieną Lietuvoje įvyko dar vienas stebuklas: Lietuvos valstybiniame muziejuje buvo organizuota lietuviškų tautinių drabužių paroda, matyt, taip pažymint tautiniams drabužiams skirtus šiuos metus. Didžiulė muziejaus salė buvo pilna pilnutėlė ne tik eksponatų, bet ir šviesių Lietuvos inteligentų veidų: stovėjo koridoriuose, ne tik pačioje išskilmių salėje, sėdėjo ant laiptų, stiebėsi iš už nugarų, stengdamiesi išgirsti kalbėjusiųjų

Lietuvos valst. muziejuje surengta paroda „Mataičių teatras tautos istorijos ir kultūros keliuose“

P. ir D. Mataičiai kartu su muziejaus direktore B.Kulnyte (viduryje)

išskilmėse Dalios ir Povilo Mataičių, Muziejaus direktorės Birutės Kulnytės ir Mataičių talento gerbėjų žodžius. Ir šventės būta nepaprastos, o pilnos deimanto švytėjimo, kai buvo kalbama apie kultūrą, kaip mūsų tautos gyvybės pamatą ir versmę, kai buvo reiškiamas susirūpinimas dėl jos išlikimo, dabarties Lietuvoje vyraujant mirties kultūrai, kai nostalgiskai buvo minimos didžiųjų mūsų tautinės kultūros, tarp jų ir Dalios bei Povilo Mataičių, pavardės ir jų darbai, skirti mūsų tautos ir lietuviybės stiprinimui. Ir jie patys kalbėjo – su šviesiu žvilgsniu ir optimizmu apie mūsų kultūros ateitį, sakė širdimi jaučią jos jau prasidedantį atgimimą. Baigdama savo kalbą, Dalia Mataičienė paskelbė visos jų šeimos vardu dovanojanti savo neeilinį, milijoninės vertės jos sukurtą Folkloro teatrui 68 tautinių kostiumų rinkinį Lietuvai, jos valstybiniam muziejui su viltimi, kad mūsų tautinė kultūra dar atgims, klestės ir garsins ją, jos kūrėjus ir pačią mūsų valstybę pasaulyje. Savo nepriklausomoje laisvoje valstybėje tam turime palankiausias sąlygas. Mūsų dabartinėje vartotojiškoje visuomenėje, kai viskas perkama ir viskas parduodama – tai tikras žygdarbis, nes, kaip konferencijoje paaiškėjo, Mataičių šeima buvo gavusi net keletą pasiūlymų tą kolekciją parduoti užsienio lietuviams už didelius pinigus.

Valstybinio muziejaus direktorė Birutė Kulnytė apdovanojo išskilmių svečius, kalbėjusius šventėje, Muziejaus išleista žurnalistės Aldonos Žemaitytės sudaryta ir dailininko Arūno Prelgausko nuostabiomis meniškėmis Folkloro teatro koncertų ir spektaklių fotografijomis iliustruota knyga *Mataičių teatras* (V. 2017), kurioje buvo pateikti 17 Lietuvos šviesuolių – rašytojų, kultūrologų, mokslininkų, žurnalistų, teatrologų, muzikologų – Aldonos Žemaitytės, Justino Marcinkevičiaus, Aistės Nakienės, Angelės Vyšniauskaitės, Rimvydo Valatkos, Vidmanto Valiušaičio ir kitų – prisiminimai apie Folkloro teatrą, jo kūrėjus ir jo istoriją; pateikti jo vaidmens Lietuvos istorijoje ir kultūroje vertinimai.

Knygos sudarytoja įvadiniame žodyje Povilo ir Dalios Mataičių folk-

loro teatrą vadina negėstančiu sielos žibintu, kuris švietė visai Lietuvai iš Rumšiškių net du dešimtmečius. Tik mūsų Nepriklausomybę atgavusiai Lietuvai to žibinto kažkodėl neprireikė, ir jis buvo užgesintas.

Folkloro teatras liudijo jo kūrėjų ne tik organizacinį ir kūrybinį talentus, bet ir svarbiausia „pagarbą tautos praeičiai, jos papročiams, likimui, veržimuisi į laisvę, ir tos praeities papročių, meninių inspiracijų atkartojimą XX šimtmečio antroje pusėje“.

Kitame straipsnyje *Nepaprastas paprastas stebuklas* Aldona Žemaitytė svarsto, kad tas stebuklas ir galėjo atsirasti tik okupacijos sąlygomis, kaip „pasipriešinimo simbolis, kaip laisvės ir nepriklausomybės šauklys, kaip lietuviybės sargas“. Straipsnyje žurnalistė geru žodžiu mini sovietinių laikų kultūros ministerį Lionginą Šepetį, ne tik netrukdytį gyvuoti Folkloro teatrui, bet dar gi ir padėjusį jį kurti, supratusį, kas yra tikrosios mūsų tautos dvasinės vertybės ir „lietuviybės dvasia persmelktų spektaklių svarbą sovietmečio propagandos nualintiems žmonėms“. Kažkodėl nė vienam dabartinės nepriklausomos Lietuvos kultūros ministeriui toks supratimas neapšvietė jų protų ir jų vykdomos Lietuvos kultūros politikos, primenančios visišką abejingumą tautinės kultūros ugdymui Lietuvoje.

Poetas Justinas Marcinkevičius apie Povilo ir Dalios Mataičių Folkloro teatrą, išeidamas į Amžinybę, rašė: „Keistas dalykas vyksta šiame teatre: gyvenimas, išsiskleidžiantis scenoje, atrodytų, labai jau nutolęs, praeityje įklimpęs, senienas eksponuojantis – o iš tikrųjų jis kalba mums apie pačias aktualiausias, skaudžiausias, amžinas nacionalinės būties problemas... Ne lozungais, ne šūkais, ne politinėmis manifestacijomis jis stiprina mūsų šaknis, kelia mūsų gyvybę, o sulydydamas į organišką visumą tautosaką, etnografiją, mitologiją, istorinius šaltinius...“

Nukelta į 5-ą psl.

Nesibaigiančių darbų sukuryje

Senovės baltai turėjo ryškų simbolį, vadinamą Rėdos Ratu. Jį sudaro keturi ciklai: Užgavėnės, Rasos (Joninės), Ilgės (Vėlinės) ir Kalėdos. Po linksmųjų švenčių, po didžiausio augalų brandos meto, po ilgesingos rimties ateina žemiausias Rėdos Rato taškas – Kalėdos. Tai didžiausias gamtos nuovargio taškas, ramybės valandos, maros pergalė. Bet tuo pačiu tai ir vilties pradžia, nes įsuka Rėdos Ratą aukštyn, link naujo ciklo. Tokia kosmine rida rieda ir žmogaus gyvenimas. Baigiantis metams ir belaukiant kalėdinio stebuklo arba pasitinkant Naujuosius metus, visi tarsi atsigręžiamie atgal ir susimąstome, kokius darbus nuveikėme per visus metus, ką gero padarėme žmonėms. Tai tarsi pėdos smėlyje: gyvenimo bangų paplautos išnyksta, bet lieka gerų darbų prisiminimai. Atsigręžkime atgal ir žvilgtelėkime į nesibaigiančių montrealietės Aušros GERALAVIČIŪTĖS darbų ratą.

Aušra GERALAVIČIŪTĖ

– **Baigiasi metai, tikriausiai kupini ne tik džiaugsmų, bet ir rūpesčių, nesibaigiančių darbų. Kokie buvo praėję Montrealio liuanistinės mokyklėlės veiklos metai?**

– Montrealio liuanistinė mokyklėlė turi labai nedaug vaikučių. Mes stengiamės pritraukti kuo daugiau mažųjų į mūsų veiklą. Kaskart raginame tėvelius su vaikučiais kuo aktyviau dalyvauti įvairiuose renginiuose, skatiname lietuvių kalbos puoselėjimą, papročių, tradicijų laikymąsi. 2017 m. balandžio mėnesį Aušros Vartų parapijos salėje buvo organizuota pamokėlė „Velykos“. Džiaugiamės, kad sulaukėme daug svečių, prisijungė ir parapijos vyresnieji, kurie parodė, kaip rišti Verbas, kaip dažyti margučius, papasakojo apie Velykų papročius ir tradicijas. O mažieji žibančiomis akutėmis nekantravo ridenti kiaušinius ir kuo daugiau jų laimėti.

Jau tradicija tapo mūsų kalėdinė šventė, kai sulaukiame garbingiausio svečio - Kalėdų senelio su dovanomis. Labai džiaugiamės, kad mūsų mažųjų nepamiršta Kristina Kliorytė ir Aleksandras Stankevičius, kurie kartu su mažaisiais groja ir kartu dainuoja daineles. Visų širdis ir akis džiugina vaikų kalėdinių darbėlių parodėlės. Labai svarbu išlaikyti lietuvių kalbą, kultūrą, puoselėti mūsų senolių papročius ir tradicijas.

– **Kokie liuanistinės mokyklėlės ateities planai?**

– 2018 metų pavasarį bus minimas atkurtos Lietuvos valstybės šimtmetis, o Vasario 16-oji pati reikšmingiausia Lietuvos istorijos data. Tikimės visi kartu prisidėti, minint šią Lietuvai svarbią sukaktį. Nepamiršime ir mūsų kalbos, tautinio paveldo: kalendorinių švenčių, tradicijų ir papročių.

– **Besibaigiantys metai atnešė tau daug kūrybinio įkvėpimo. Esi Montrealio Baltijos menininkų asociacijos (Baltic Artist Association -BAA) lietuvių atstovė. Esi kūrybinga, tapai, savo darbus pristatai parodose. Ar nevargina toks darbų krūvis?**

– Anaipol, man kūryba teikia daug

džiaugsmo. Tai galimybė save realizuoti, išsakyti teptuko potėpiais savo mintis ir jausmus. Malonu pasisemti kitų patirties, pasidalinti mintimis, naujomis idėjomis. Kviečiame į susitikimus dailininkus, kad pasidalintų savo patirtimi, papasakotų apie dailės istoriją, meną, pristatytų darbų technikos ypatybes. 2017 rudenį mūsų asociacija minėjo savo veiklos 15-ąsias metines. Kiekvienais metais organizuojame menininkų darbų parodas. Taip buvo ir praėjusiais metais. Sulaukėme daug lankytojų, bendravome, dalinomės įspūdžiais, pasidžiaugėme nuveiktais darbais, pasisėmėme įkvėpimo ateinantiems metams. Nes kūryba – tai nesibaigiantis procesas, kuris tave įsuka ir nuolat neša gyvenimo keliu.

– **Esi kaip darbšti bitelė: visur tavęs daug, visur tavęs pilna, visiems padedi, stengiesi organizuoti Montrealio lietuvių bendruomenei šventes, dainuoti „Balso“ chore, esi Aušros Vartų parapijos komiteto narė, Montrealio lietuvių bendruomenės komiteto narė, o grįžusi po dienos darbo dar nudirbi vieną iš sunkiausių darbų – esi trijų vaikų mama. Kaip visur suspėji?**

– Šeima – mano didžiausi talkininkai. Jie padeda man ne tik namuose, bet ir visuomeninėje veikloje. Su malonumu ir entuziazmu jie įsitraukia į mano veiklos sukūrį. Sako, vaikų mokyti nereikia, jie mokosi iš mūsų, tėvų, pavyzdžio.

– **Ką palinkėtum visiems Tėviškės žiburių skaitytojams kalėdinių švenčių ir Naujųjų metų proga?**

– Linkiu visiems gerų, kūrybingų, sėkmingų Naujųjų metų, kurie ką tik pasibeldė į mūsų duris. Visiems Tėviškės žiburių skaitytojams linkiu vienyti prie mūsų vienintelio lietuviško laikraščio Kanadoje, prie mūsų širdžių žiburio, kuris jungia mus, išsibarsčiusius lietuvius. Lai bus šis žiburėlis tarsi mūsų akys, kuriomis mes matysime save.

Aušra GERALAVIČIŪTĖ Kalėdų išvakarėse kalbino Lina Čerbaitė-Mickienė, Montrealis

Dalia ir Povilas Mataičiai

Atkelta iš 4-o psl.

Scenoje sukuriamas gyvenimas, kuriame žiūrovai atpažįsta save. Pajunta save esanti prieš šimtą ir daugiau metų. Ima suvokti savo buvimą su visais. Su tauta. Su jos istorija. Tarytum panyra į kalbą, į dainą, per tautinį savitumą, per lietuviškumą pakyla iki universalių, bendražmogiškų apmąstymų ir išgyvenimų“.

Atgavę Lietuvos nepriklausomybę užgesinome tą lietuviybės švyturį. Atsisakėme jo Lietuvoje ir lietuviškose diasporose užsieniuose... Gaudome svetimus vėjus ir svetimųjų...kultūrą. Žudome savo tautą... ir save.

Rašytojas Romas Gudaitis, tarsi išgirdęs sielos kartų liūdėsį, knygoje prabilo: „Pasauliui mes įdomūs ne savo rinka, kriminalais, pseudodemokratine frazeologija, o tautine kultūra, seniausia indoeuropiečių kalba, pasaulėjauta, tautos būdu. Ir visi šie dalykai buvo įtaigia menine kalba artikuliuoti Folkloro teatre...“

Vilnius buvo Europos kultūros sostinė, tačiau neatspindėjo išskirtinių mūsų kultūros reiškinių, tarp jų ir Folkloro teatro. Gaila Europos, kuri jo nematė ir nematys“.

Patys Folkloro teatro kūrėjai plačiai ir visapusiškai knygoje atskleidžia to teatro kūrimo ir jo gyvavimo istoriją, pateikia daugybę šią istoriją dokumentuojančių spektaklių ir kostiumų, naudotų teatre ir sukurtų Dalios Mataičienės, fotografijų, ir jos lūpomis savo kelią Teatre ir istorijoje knygoje apibendrina: „Klojimo teatro Rumšiškėse negaliu lyginti su jokių kitu darbu, nes jis – unikalus. Tai buvo mudviejų su Povilu lietuviybės prikėlimas neįtikėtinomis sąlygomis“.

Esu laiminga visų pirma, kad Lietuva turėjo tokį unikalų teatrą, ir tuo didžiuojuosi, ir tuo, kad sutikau savo gyvenimo kelyje Lietuvos patriotus ir Lietuvos kultūros kūrėjus Dalią ir Povilą Mataičius, ir savo plunksna prisiliečiau prie jų sukurtos savitos tautinės ir patriotinės lietuviškos kultūros gausaus aruodo.

Kanados įvykių apžvalga

JUSTIN TRUDEAU LANKĖSI KINIJOJE

Kanados premjeras Justin Trudeau lankėsi Kinijoje 2017 m. gruodžio 3-7 dienomis, kur susitiko su šios šalies premjeru Li Keqiang. Nors nepavyko susitarti dėl laisvosios prekybos, premjeras teigia, kad Kanados vyriausybė toliau dirbs, stengdamasi pradėti oficialių tarimų šių klausimų, nes to siekia abi šalys. Kanada ir Kinija sutiko didinti bendradarbiavimą žemės ūkio ir turizmo srityse, įsipareigojo remti daugiau jaunimo ir studentų mainų galimybių. Siekiant sustiprinti kultūrinius ir ekonominius abiejų šalių santykius, 2018 m. vasario mėn. Otavoje vyksiančio susitikimo metu Kanados ir Kinijos

jos jungtinis komitetas aptars abipusius rūpimus klausimus. Abiejų šalių vadovai kalbėjo apie regioninę padėtį, įskaitant Šiaurės Korėją ir Myanmar, apie žmogaus teises.

Kinija yra antra pagal dydį Kanados prekybos partnerė, atsiunčia daugiausia mainų programose dalyvaujančių studentų ir trečia turistų, aplankančių Kanadą, skaičiumi. Kanada į Kiniją 2016 m. išvežė prekių už beveik \$21 bln., t.y., 4% daugiau negu 2015 m. Daugiausia į Kiniją išvežama miško ir žemės ūkio produktų, vario ir geležies rūdos bei variklinių transporto priemonių.

100 METŲ NUO BAISIOJO SPROGIMO

2017 m. gruodžio 6 d. suėjo 100 metų nuo didžiojo sprogi- mo Halifakse, kai susidūrė Norvegijos laivas su Prancūzijos krovininiu laivu, pakrautu sprogmenimis, kuriems užsidegus, įvyko didžiulis sprogimas, nuniokojęs Halifakso Richmond apskritį. Sprogimas buvo toks stiprus, kad iki šiol jį pralenkia tik Hirosimos ir Nagasaki atominiai sproginiai: viską naikinti banga 3,000 km nusirito per 1 sekundę. Pusę tonos sveriantis inkaras nuskriejo virš 3 km, o sprogi- mo centre

temperatūra siekė 5,000C. Buvo sukeltos 18 m aukščio vandenyno bangos, prasidėjo cunamis. Žuvo maždaug 2,000 žmonių, o 9,000 buvo sužeisti. Nuostoliai, skaičiuojant dabartine pinigų verte, siekė \$569 mln. 2017 m. gruodžio 4 d. Halifakse, (Nova Scotia) buvo pastatytas paminklas prieš 100 m. žuvusiems našlaičiams, gruodžio 6 d., tą pačią valandą, kai įvyko sproginas, Halifakse pasigirdo patrankos šūviai, kad visiems primintų prieš 100 metų įvykusią nelaimę.

GALVOSŪKIAI DĖL GYVENAMOJO BŪSTO

Kaip teigiama praėjusių metų gruodžio mėnesio Mortgage Professionals Canada ataskaitoje, kasmet Kanadoje parduodama maždaug 700,000 namų, ir dauguma jų perkama, pasiskolinant pinigų iš bankų ar kitų įstaigų. Apie 100,000 pirkėjų nesugebės nusipirkti norimo namo. Apie pusę iš jų įstengs nusipirkti kokį nors būstą, tačiau pusę jo įsigyti visai negalės. Nuo 2018 m.

sausio pradžios draudimo neturintys, bet norintys pasiskolinti pinigų iš įstaigų, kurios laikosi federacinės valdžios nurodymų (pvz., iš bankų), bus tikrinami, ar jie pajėgtų mokėti paskolą, jeigu nuošimčiai padidėtų 2%. Šiuo metu kanadiečiai moka vidutiniškai 2.96% nuošimčių nuo skolos, ir 18% iš jų negalėtų sumokėti padidėjusių nuošimčių.

PIGIAUSIAS DAUGIABUTIS KANADOJE

Prieš metus Otavoje pastatytas pirmas pigiausias daugiabutis Kanadoje: 4 aukštų pastatas, kuriame yra nedideli 42 butai ir šventovė. Pastate nėra šildymo krosnies ar dirbtinės oro vėsinimo sistemos. Jis pastatytas taip, kad temperatūrą palaikytų saulės spindulių, pačių gyventojų

šilumos, pastatų apšiltinimo ir įrengtos ventiliacijos dėka – tam yra sunaudojama 66% mažiau energijos, negu, jeigu daugiabutis būtų pastatytas, kaip nurodyta 2012 m. Ontario pastatų taisyklėse. Apšildyti kiekvieną butą per metus kainuoja maždaug \$30.

SENIAUSIA ŽEMĖS GYVYBĖ – KANADOJE

Kaip teigia Tokijo universiteto tyrinėtojai, šiaurės Labradore rasti akmenys liudija seniausią Žemėje žinomą gyvybę. Grafitas – grynosios anglies forma, randama 3.95 bln. metų senumo uolose. Jis atsiradęs, suirus gyviesiems

organizmams, ir yra bent 150 milijonų metų senesnis negu anksčiau rastas uolienose Grenlandijoje ir šiaurės Kvebeke. Manoma, kad pirmieji organizmai buvo dumbliai ir kai kurios bakterijų rūšys.

Parengė Rima Žemaitytė-De Iuliis

Airijos mugė

Lietuvos ambasada Airijoje 2017 m. lapkričio 19 dieną dalyvavo tarptautinėje Dublino labdaros mugėje.

Ši mugė – jau daugelį metų vykstantis renginys, kurio metu Dubline veikiančios užsienio valstybių ambasados pristato savo šalis, kultūrą, tradicijas, o mugės metu surinktos lėšos skiriamos įvairioms Airijos labdaros organizacijoms.

Šiame Lietuvos ambasados stende buvo pristatomi lietuviški rankdar-

biai, gintaro ir keramikos dirbiniai, maisto produktai ir gėrimai, įvairūs leidiniai apie lankytinas vietas Lietuvoje. Mugės lankytojams ambasados darbuotojai pasakojo apie lietuviškas tradicijas, pristatė turizmo galimybes. Didelio svečių susidomėjimo sulaukė džiazo dainininkės Raimondos Masiulytės atliekamos lietuviškos dainos.

Lietuvos ambasados stendą aplankė Airijos prezidento sutuoktinė Sabina Higgins ir kiti garbingi svečiai. **Inf.**

Airijos visuomenei pristatomos turizmo Lietuvoje galimybės

Sankt Peterburgas, Rusija

Atminimo ženklas Maironiui

2017 m. lapkričio 25 dieną Sankt Peterburge Švč. Mergelės Marijos žengimo į dangų šventovėje buvo pašventinta atminimo lenta, skirta lietuvių literatūros klasiko, Sankt Peterburgo Dvasinės akademijos profesoriaus Jono Mačiulio-Maironio atminimui. Iškilmingose Mišiose dalyvavo Sankt Peterburgo lietuvių bendruomenė, Lietuvos gen. konsulato darbuotojai ir Lietuvos draugai. Po Mišių vyko Nacionalinės Mikalojaus Konstantino Čiurlionio menų mokyklos choro koncertas, renginio dalyviai galėjo susipažinti su Sankt Peterburgo fotomenininko Artūro Jonausko paroda „Maironio Peterburgas“.

Ši lenta bus antrasis Lietuvą menantis viešas atminimo ženklas

Atminimo ženklas Maironiui Sankt Peterburge

Sankt Peterburge. Pirmasis – atminimo lenta M. K. Čiurlioniui – atidengtas 1992 m. ant namo N. Rimskio-Korsakovo gatvėje. **Inf.**

Labdaros mugėje Lietuvos ambasados darbuotojai su viešnia

Susitikimas Atėnuose

2017 m. spalio 21 dieną Graikijos lietuvių bendruomenės tarybos ir LR ambasados Graikijoje pakviesti lietuviai Atėnuose susirinko į pirmąjį metinį Graikijos ir Kipro lietuvių susitikimą. Susitikime dalyvavo Lietuvos ambasadorius Graikijoje Rolandas Kačinskas, jis paragino Kipro lietuvius oficialiai registruoti bendruomenę ir simboliškai

įteikė jų atstovams Lietuvos istorinę vėliavą.

Graikijos ir Kipro lietuvių susitikime dalyvavo apie 80 šiose šalyse gyvenančių lietuvių ir svečių iš Lietuvos, Italijos ir Vokietijos, tarp kurių Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė Dalia Henkė, Italijos lietuvių bendruomenės pirmininkė Elzė Simonkevičiūtė-Di Meglio, užsienio lietuviams skirtų laidų vedėjai. **Inf.**

Atėnuose susitinka Graikijos ir Kipro lietuviai

HAMILTON, ON

• A. a. Viktorui Radvilui mirus, užjaušdami seseris Loreta (a. a. Jurgis), Feliciją (Marijus), dėdes Justina (Edita), Zigmą (Anelė) ir visas jų šeimas, "Pagalbai Lietuvos vaikams" \$50 aukėjo D. ir E. Beržaičiai, E. Gudinskienė, D.J. Trumpickai, \$30US – M.V. Aidis, \$25 – R. Kudirka, \$20 – A.D. Enskaičiai, L. Julian, K. Kaminskas, S. Kareckas, A. Sakalaitė, R. Stirbys, A. Stanaitienė.

LONDON, ON

• Londono Šiluvos M. Marijos parapijos parapijiečiai savo pamaldoms naudojamose Mary Immaculate šventovėje pastaruoju laiku galėjo naudotis tikrai pirmaisiais mėnesių sekmadieniais. Paaikėjo, kad tokia tvarka bus ir šiais metais. Tad nuo šių metų pradžios lietuviškos Mišios bus aukojamos tikrai pirmaisiais mėnesių sekmadieniais 3 val. po pietų Mary Immaculate šventovėje, 1980 Trafalgar St., London, ON.

• Vasario 4, sekmadienį, Mišios bus aukojamos už Marzauskų šeimos mirusiuosius.

DELHI, ON

• Besiruošiant Kalėdų šventėms, mūsų parapiją aplankė netektis: gruodžio 13 d. mirė mūsų ilgametis parapijietis Alfonsas Žebertavičius, 94 m. amžiaus. Jis palaidotas gruodžio 20 d. iš Šv. Kazimiero šventovės Delhi miesto kapinėse šalia savo žmonos. Velionio liūdi dukros su šeimomis, sūnus ir visa Delhi-Tillsonburg lietuvių bendruomenė.

• Šiais metais mūsų šventovėje Mišios sekmadieniais yra aukojamos 11 v.r. Sausio 7, sekmadienį, 11 v.r., už a. a. Alfonsą Žebertavičių; sausio 14, sekmadienį, 11 v.r., už a. a. Boleslovą ir Birutę Umbrasus; sausio 21, sekmadienį, 11 v.r., už a. a. Alfonsą Žebertavičių.

TALKA
CREDIT UNION LIMITED

KREDITO KOOPERATYVAS LTD

830 Main St. E, Hamilton, ON L8M 1L6
www.talka.ca Tel. 905 544-7125 Fax 905 544-7126

SĄSKAITOS		PASKOLOS	
Taupomoji sąskaita	0.25%	Asmeninės nuo	3.35%
Čekių sąskaita iki	0.25%	Nekiln. turto 1 metų	3.15%
INDĖLIAI		TFSA, RRSP ir RRIF	
90 dienų indėliai	0.50%	Kintančios	0.50%
180 dienų indėliai	0.50%	1 metams	2.10%
1 m. term. indėliai	2.10%	2 metams	2.25%
2 m. term. indėliai	2.25%	3 metams	2.55%
3 m. term. indėliai	2.55%	4 metams	2.70%
4 m. term. indėliai	2.70%	5 metams	2.80%
5 m. term. indėliai	2.80%		

Sekite kasdieninę informaciją apie nušimčius TALKOJE

MASTERCARD KREDITO KORTELĖ
INTERAC KORTELĖ

AKTYVAI VIRŠ 125 MILIJONŲ DOLERIŲ

2016 metais nariams IŠMOKĖJOME

Papildomų palūkanų santaupoms **14%**

Įskaitant

TFSA, RRSP ir RRIF

Nuolaidų skolininkams **7%**

- Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai
- Narių santaupos apdraustos 6 mil. dol. kapitalu ir Kanados valdžios iki \$100,000.0 sumos draudimu

DARBO VALANDOS

Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais - 9 v.r. - 5 v.p.p.
Trečiadieniais - 9 v.r. - 1 v.p.p.,
Pentadieniais - 9 v.r. - 7 v.v.
Šeštadieniais - 9 v.r. - 12 v.p.p.

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

Europos sąjungos filmų festivalyje 2017 matėme ir lietuvišką meninį kino filmą *Emilija iš Laisvės alėjos*. Lietuviškas filmas turėjo didelį pasisekimą. *Royal Cinema* kino teatro 400 vietų salė buvo užpildyta; beveik 100 žiūrovų liko už durų. Buvo ne tik čia, Kanadoje, gimusių lietuvių, bet ir daug naujai atvykusių, jaunesnių žiūrovų ir daugiau kaip trečdalis – ne lietuvių. Filmo turinys – nelengva istorija apie 1973 metų Kauno įvykius ir jų atgarsį jaunimo gyvenime, bet nepaprastai profesionaliai pristatytas. Žiūrovai buvo labai teigiamai nustebinti. Po seanso filmo kūrėjai ir festivalio organizatoriai mielai atsakė į žiūrovų klausimus, niekas neskubėjo išeiti, visi liko pasiklausyti.

Rasa Kurienė

Film Review: Donato Ulvydo *Emilija iš Laisvės alėjos*

Tomas TRUSSOW

The Toronto European Union Festival, now in its thirteenth year, is one of the hidden gems of Toronto's entertainment culture. Much smaller than festivals like TIFF, and housed in only one venue—the cozy Royal Cinema on College Street—it nevertheless has the benefit of being free to the public. Thanks to a generous set of sponsors, films from countries all across the EU are brought to Toronto (usually the only time they'll ever screen there), and all anyone has to do is line up outside the theatre to see them.

Unsurprisingly, Toronto's Lithuanian community came out in full force for 2017's Lithuanian offering, Donatas Ulvydas' *Emilija*. Despite the chilly November evening and the flecks of snow that began to fall, the line was long enough to wrap around the side of the cinema—and some feared there wouldn't be enough room for everyone. It was a fear that was later confirmed, for after a half-hour delay, it was announced that about 100 people were denied entry into the full theatre (though they were promised a second screening at a later date). It was, by all accounts, one of the most popular Lithuanian screenings in the festival's history.

It's easy to imagine why: the film is quite engaging as a time capsule back to the 1970s, when Lithuanians were still in the grip of Soviet control. Telling the story of the young Emilija (Ieva Andrejevaitė), an idealistic country girl who travels to Kaunas to train as an actress, Ulvydas examines the patriotic power of the indomitable Lithuanian spirit with great clarity and control. Basing elements of his story on the life of former theatrical director Jonas Jurašas (who was the artistic director of the Kaunas State Drama Theatre during the period the film depicts) and the writings of partisan poet Justinas Marcinkevičius, he weaves a convincing tableau of splintered lives and compromised visions, and the greatest strength of *Emilija* is how deeply he makes us care for the people at its heart.

Because the Lithuanian film industry is small, generally underfunded, and brimming with theatrically-trained actors, the performances admittedly do lack some nuance, and the production values are

Filmo reklaminis plakatąs

Lietuvos gen. garbės konsulas Toronte P. Kuras (k.) ir filmo *Emilija* kūrėjas D. Ulvydas

Virš 100 žiūrovų į salę žiūrėti filmo nepateko

adequate but not extraordinary. The camerawork involves a lot of handheld shooting, which can leave a queasy feeling for those unused to such visual unsteadiness, and the score plays to the rafters—and then some. One can also argue the men in this film, such as the obdurate theatre director (Darius Gamauskas) and the conflicted KGB agent who stalks Emilija (Tauras Čižas), are more fleshed out as characters than Emilija herself, who serves a more symbolic function.

Still, as a slice of history that recalls a miserable time in Lithuania's history, this film doesn't soften any of the blows. It even opens by recreating the graphic self-immolation of Romas Kalanta, the student protester whose death kicked off a year of civil unrest. While Emilija herself did not exist as a person, one can still imagine others like her finding themselves on the path of resistance, and that type of verity is what makes *Emilija* a compelling watch in spite of its relative unevenness.

From the tone of the room, I believe the audience largely

felt the same way. Ulvydas received a generous applause before taking questions from the audience, memorably telling everyone in attendance that "Freedom is not a gift." Because 2018 is the centenary of Lithuanian independence, he told us that it was especially important to remember the costs that came with independence: how so many sacrifices were made, and lives ruined. I was rather amused by his admission that he had no ulterior motive for making *Emilija*, other than a desire to flex his dramatic muscles after making a string of comedies. I'm so used to hearing film directors pursue projects for personal reasons, so it was refreshing to hear an answer so unexpected.

Watching *Emilija*, however, you wouldn't know Ulvydas had a reputation based in comedies. His territorial shift is a convincing one, and I have no doubt that, after the massive show of support *Emilija* had, he will return to Toronto with his next offering in the near future. And we will be eagerly awaiting him.

Prisikėlimo
Kredito Kooperatyvas

*Mūsų tikslas ne pelnas,
bet sąžiningas patarnavimas*

Tel. 416-532-3400
www.rpcul.com

GIC INDĖLIAI (Pelno padalinimas netaikomas)		SĄSKAITOS	
1 metų "cashable"	1.50%	Taupomoji sąskaita	0.35%
1 metų	1.70%	Čekių sąskaita iki	0.25%
2 metų	1.85%	Amerikos dol. sąsk.	0.25%
3 metų	1.95%	Amerikos dol. GIC	0.60%
4 metų	2.20%	1 metų term. ind.	0.60%
5 metų	2.30%		

RRSP, RRIF pensijų fondai TFSA neapmokestinama taupomoji sąskaita		SUTEIKIAME	
TFSA atviras, kintantis	0.85%	Studentų paskolas nuo	4.35%
RRSP ir RRIF atviras, kintantis	0.85%	Asmenines paskolas nuo	5.85%
1 metų	1.70%	Sutarties paskolas nuo	7.35%
2 metų	1.85%		
3 metų	1.95%		
4 metų	2.20%		
5 metų	2.30%		

SUTEIKIAME		NEKILNOJAMO TURTO PASKOLAS Su nekintančiu nuomimčiu	
• CMHC APDRAUSTAS nekilnojamojo turto paskolas		1 metų	3.10%
• KOMERCINES nekilnojamojo turto paskolas		2 metų	3.20%
		3 metų	3.25%
		4 metų	3.25%
		5 metų	3.30%

SUTEIKIAME		Uždaras su kintančiu nuomimčiu	
• CMHC APDRAUSTAS nekilnojamojo turto paskolas			3.25%
• KOMERCINES nekilnojamojo turto paskolas		Atviras su kintančiu nuomimčiu 1, 2, 3 metų	4.00%
		Ribotą kreditą su nekilnojamo turto užstatu	3.85%

MŪSŲ ADRESAS	Darbo laikas:	Pirm., antr., treč.	9:30 - 4:00
3 Resurrection Road Toronto, ON M9A 5G1 Nemok. tel. 1-877-525-RCUL (7285) Tel. 416-532-3400, fax 416-532-4816		Ketvirtadieniai	9:30 - 8:00
		Penktadieniai	9:30 - 7:00
		Šeštadieniai	9:00 - 1:00
		Sekmadieniai	8:30 - 12:30

ANAPILYJE	Darbo laikas:	Ketvirtadieniai	12:00 - 7:00
2185 Stavebank Rd. Mississauga, ON L5C 1T3 Tel. 905-566-0006		Sekmadieniai	9:30 - 12:30

Patikimos investicijos

GIC 2.40%

14 mėn. / tik naujiems įnašams

Neapmokestinama taupomoji sąskaita

TFSA 2.00%

Tax Free Savings Account

12 mėn. / tik naujiems įnašams

2018 m. indėlių riba \$5,500

* Normos gali būti keičiamos be įspėjimo, bet kuriuo metu.

**Padėsiu parduoti
ar nupirkti
namą ar butą**

Mielai ir sąžiningai patarnausiu

JURGIS KULIEŠIUS M.Eng.,
Jerzy Kulesza
Sales Representative
Sutton West Realty Inc.,
416.236.6000
kuleza@sympatico.ca
kulezahomes.com

Sutton

Tel. tiesiogiai:
416.568.1604

Waterside DENTAL

9th Line DENTAL

Dr. Gintarė Sungailienė

(905) 271 7171
1252 Hurontario St.
Mississauga, L5G 3H3
www.watersidedental.ca

(905) 785 3900
3945 Doug Leavens Blvd.
Mississauga, L5N 0A5
www.9thlinedental.ca

II dalis

PASLĒPTI LAIKO
Staškevičių šeima II dalis

(Tęsinys iš TŽ 42-43 (2017.12.12))

Rima Žemaitytė-De Iuliis

Mišios protėvių santuokos vietoje

Į Mišias East Saint Louis bažnyčioje kas sekmadienį suvažiuoja apylinkių lietuviai, bet lietuvių kunigo jie neturi. Dairausi po kiemą, ir sutiktas Z. Grybinas pasakoja, kur buvusi senoji šventovė. Tai ta vieta, kur stovėjo mano prosenelis Juozapas Staškevičius, atvykęs iš Lietuvos, tikriausiai su kitais lietuviais statė šventovę, paskiau išsikvietęs savo jaunutę kaimynę Eleną Juzeliūnaitę iš gimtojo Pajstriečių kaimo, su ja stovėjo prie altoriaus, prisiekė amžiną meilę ir ištikimybę. Čia jie, krikšto tėvais pasirinkę kitus netoli gyvenusius lietuvius, krikštijo savo naujagimius. Tiek savo giminės istorijos ir nežinojau. Po 1943 m. gaisro liko tik kelios statulos, apdegusios, bet dabar saugomos bažnyčioje.

Nauja šventovė vėl pastatyta po Antrojo pasaulinio karo, 1956 m., kai į East Saint Louis atvyko nemažai karo iš Lietuvos genamų lietuvių. Lietuvių bendruomenės pirmininkė Danutė Lasky po Mišių pasakojo, rodė nuostabius vitražus, kurių spalvos ėmė lietus, ir abi sutarėme taip: ji pasakos, o aš... verksiu: žinojimas, kad radau savo protėvių pėdsakus, buvo toks svarbus ir toks didelis, juo labiau, kad niekas iš visos didžiulės giminės čia niekad nebuvo. Man padovanėjo dvi senos vienaaukštės šventovės nuotraukas, vienoje iš kurių – altorius, matęs mano protėvius.

Paskiau, visai kaip Lietuvos kankinių šventovėje Mississaugoje, ON, nulipome į salę po šventovę ir susitikome su lietuviais, iš kurių, deja, beveik niekas nekalba lietuviškai. Visi labai draugiški ir mieli, pripartę prie tokių savo protėvių pėdsakų ieškotojų kaip aš. Prieš savaitę ten buvo kiti lankytojai, ir, kaip vėliau išaiškėjo, mano promočiutė buvo jų močiutės krikšto mama...

Saint Louis universiteto bibliotekoje

Kur toliau važiuoti, kur tęsti paieškas, nebuvo aišku. Kad vyksime į Bellville, žinojome: ten vyskupijos archyvuose turi būti Nekalto Mergelės Marijos prasidejimo parapijos archyvai, kurių dokumentų kopijas jau buvau radusi internete. Iš ten sužinojau, kaip įrašyta krikšto knygoje: „Helenam Mariam, tėvai Josephe Staszkevicz et Helena Juozilinavieziute“, nors visi žinojom taip: „Elena Marija, tėvai: Juozapas Staškevičius ir Elena Juzeliūnaitė“. Radau ir močiutės pusseserę, kurios mama įvardinta kaip „Helena Mokitė“, nors mes žinojome „Elena Mackevičiūtė“.

Labai norėjau sužinoti, kur gyveno mano protėviai, koks buvo jų adresas, kokius darbus dirbo, kas buvo kaimynai. Iš kur jie ateidavo į pačių lietuvių pasistatytą bažnyčią, kada jie atsirado Amerikoje, kada buvo jų vestuvės. Kur ta gatvė, kuria Juozapas Staškevičius vedėsi savo vyriausiąją, Elenutę, pirkti suknelių... Močiutei buvo 6 metai, kai su mama ir sesėmis prieš Pirmąjį pasaulinį karą parplaukė atgal į Lietuvą – daug atsiminti ji negalėjo. Vaizduotė kūrė visokiausius paveikslus, o žinių, faktų buvo labai nedaug. Nutarėme pavartyti knygas Saint Louis universiteto bibliotekoje. Vieną dieną praleidome šios bibliotekos archyvuose, manydami, kad iš labai apšviesto East Saint Louis viskas turėjo būti pervežta būtent ten. Ieškome Staškevičių pavardės mums duotose daugybėje knygų: aš, mano vyras, mūsų tuomet aštuonmetė dukra ir mus pasitikusi Renata Wolfe. Nerandame visiškai nieko, ir labiausiai bijau, kad net nesugebėsiu atspėti, kaip užrašyta jų pavardė. Tikimybė, kad taip, kaip rašome dabar, labai maža. Mėginu visokias: Staškus, Staškauskas, Stashkauskas, Staškevič, Staškovskis, Staszkevicz, lipdydama slaviškas priesagas, lietuviškas raides keisdama į lenkiškas. Juozapas Staškevičius į Ameriką išvyko iš Rusijos, nes Lietuvos, kaip valstybės, tada nebuvo, o lietuvių gyvenamos žemės, 1795 m. iširus Lietuvos-Lenkijos valstybei, atiteko caro Rusijai. Lietuviškas raštas dar nebuvo sukurtas, o mano prosenelis gimė ir į užjūrius išplaukė spaudos draudimo laikais (tikslios datos nežinojau). Ir kaip tik jo gyventose apylinkėse

lietuviškas knygas platino knygnešys Jurgis Bielinis. Ar mano protėviai mokėjo lietuviškai skaityti, o rašyti? Kodėl Juozapas, turtingo ūkininko sūnus, laimės ieškoti plaukė už jūrų? Klausimai kilo vienas po kito, o siūlo galo, kuris padėtų užgriebti bent vieną atsakymą – jokio. Man leidžia specialiaame kambaryje peržiūrėti XIX š. pabaigos – XX š. pradžios East Saint Louis dokumentus, išsaugotus šventovės, kur buvo krikštyta mano močiutė, knygų įrašus, tačiau randu tik tai, ką jau buvau radusi interneto pagalba. Perverčiu laikraščius – maniškių ten lyg negyventa. Jie tarsi slapstosi nuo manęs, spėlioju, paslėpti kitokiomis pavardėmis. Jeigu nebūtų Pirmojo ir Antrojo pasaulinių karų, trėmimų, viskas būtų daug aiškiau: tėvai pasakoja vaikams, tie – savo vaikams, ir bent jau atmintyje lieka faktai, atsiminimai, pavardės ir vardai. Mano mamos giminė buvo mėtoma ir vėtoma nuo pat Pirmojo pasaulinio karo metų, kai iš JAV su dukterimis sugrįžusi promočiutė mirė, o jos vaikus augino tolimesnė giminė. Paskiau jų, nuo pat vaikystės įdarbintų našlaičių, tėvui parplaukus iš Amerikos, gyvenimas pagerėjo: uždirbęs pinigų, jis nusipirko žemės, buvo Kiburių šventovės fundatorius, dukterims davė gerus kraičius ir žemių, sėkmingai ištekino, o po Antrojo pasaulinio karo jų šeimos buvo išvežtos į Sibirą, vaikai dešimčiai metų atskirti nuo tėvų... Kosino rajone iš bado mirė jaunylis Elenos sūnelis, dar visai kūdikėlis, o jos vyras, mano senelis, nebesugrįžo iš Taišeto. Dingo ne tik nuotraukos, dokumentai, bet prapuolė ryšys tarp šeimos narių. Parvežti vaikai augo skirtingose šeimose ir girdėjo tų šeimų gyvenimo istorijas. Sovietmečiu niekas nesigyrė, kad buvo Sibire, kad partizanavo, o kad gimei Amerikoje – iš viso tylėk... Man gi taip norėjosi pasiekti ne tiek juk ir toli – tik bent iki ketvirtos kartos.

Siūlo galas

Bellville miestelio bibliotekos archyvuose mano protėvių pėdsakų ieškojo ir dvi bibliotekos darbuotojos – lenkų kilmės amerikietės. Padaviau visiems pagalbininkams visais įmanomais variantais užrašytą prosenelio pavardę. Verčiau daugybę sąrašų knygų, profesionalės bibliotekininkės sėdėjo prie kompiuterių ir tikrino skaitmeninius duomenis. Diena ėjo į pabaigą, o rezultatų – jokių. Kol viena iš jų paklausė, ar gali būti, kad tokia Amelia gyveno kartu su mano proseneliais. Pavardės ji negalėjo įskaityti. Gal Elena (mūsų tarpe – Alen) Mackevičiūtė – mano promočiutės pusseserė? 1910 m. visuotinio surašymo JAV kopijoje perskaitau: „Stoskonzis Joe“. Šalia – tokiais pačiomis pavardėmis dvi „Helen“ – viena dukra, kita žmona. Vienai 3m., o kitai 30 m. Kadangi močiutė tikrai tais metais buvo trejų ir abiejų vardai tokie patys, promočiutė jaunesnė už savo vyrą tiek, kiek ir žinojome, jis atplaukė pirma, ji – vėliau, panašu, kad suradau nežinotą savo giminės istorijos atkarpą ir mintyse su jais pasisveikinau... Dokumente nurodyta, kad abu gimę Rusijoje, bet skliaustuose prirašyta „Lith“. Jų abiejų tėvai gimę ten pat. Abu mokėjo lietuviškai skaityti ir rašyti, bet angliškai susikalbėti galėjo tik šeimos galva, kuris dirbo. Namą nuomojo, tačiau jame buvo ir du pernuomojami kambariai. Bibliotekos darbuotojos atnešė išspausdintas pavardes, išaiškintas keliais variantais. Mackevičiūtė (taip maniau aš) užrašyta „Mickeanbt“ ir dar du variantai – „Mickeaubt“ ir „Mickerouket“, o aš pasiėjusi padidinamąjį stiklą originaliaame dokumente perskaitau „Mickevickuket“. Kitas gyventojas užrašytas labai aiškiai – „Rutkelukas Tedous (Tadas)“, o išaiškinime – „Tedous Ruthelukis“, apsigyvenęs tik 1910 m. Savo prosenelio pavardę perskaitau „Stoskoviczis“, o galimi variantai nurodyti tokie: „Stoskovigis“ ir „Stoskovizis“. Vargu, ar tokiais pavardėmis kas nors galėjo atvykti iš lietuvių gyvenamų žemių. Vargu, ar lietuviai vaikus būtų krikštiję „Joe“. Duomenų rinkėjas Harry B. tikriausiai buvo anglakalbis, kuriam užrašyti lietuviškas pavardes turėjo būti nelengva. Gali būti, kad 15 metų pragyvenusį JAV Juozapą anglakalbiai vadino Joe – taip trumpiau. Perskaitau kaimynų sąrašą, ir jame randu daugiau „Joe“ ir „John“, atvykusių iš „Russia (Lith)“.

Visi name gyvenusieji suaugę žmonės, išskyrus mano promočiutę, dirbo mėsos perdirbimo gamykloje. Kaimynai – daugiausia lietuviai, dirbę tokį patį darbą, visi taip pat skaitantys ir rašantys lietuviškai.

Juozapas Staškevičius, Kiburių šventovės fundatorius, per antras savo vestuves

Namas nuomotas gal todėl, gal nenorėjo pirkti, nes nesiruošė ten gyventi. Į Lietuvą juk grįžo ne tuščiomis kišenėmis. O gal nenorėjo įkliūti į tokias pinkles, į kokias įkliūdavo U. Sicclair *Džiunglėse* aprašyti lietuviai Čikagoje.

Mano prosenelis East Saint Louis apsigyveno 1895 m., vadinasi, jam teko patirti ir baisų uraganą, ir tikriausiai būti vienu iš pirmųjų lietuvių, steigusių bendruomenę. O jo būsimai žmonai Pajstriečių kaime tada buvo apie 15 metų, ir sunku suprasti, kaip ji, 9-10 metų nemačiusi kad ir savo gerų kaimynų sūnaus, išplaukė tuoktis su juo. Sunku suprasti, kaip jis, jos nematęs tokį patį laiką, nupirko bilietą kelionei ir atplaukusią vedėsi prie altoriaus... Gal kad auginta nuoširdumu plačiai žinotos motinos. Kaip pasakojo vienintelė mano promočiutė Eleną Juzeliūnaitę atsiminusi jos dukterėčia, ji buvo tokia pati geraširdė kaip ir jos motina.

Net neabejojau, kad tai – jie, kuriuos pagaliau suradau. Net žinojau, kaip tuo laiku atrodė mano močiutė ir promočiutė: išliko vienintelė jų nuotrauka.

Nors močiutė buvo minėjusi, kad prieš ją buvo gimę ir mirę keli broliukai, radau tik vieną – Petrą, dvejais metais vyresnį už ją. Visuotinio surašymo duomenimis, mano protėviams buvo gimę du vaikai, o išgyveno vienas. Po mano močiutės proseneliams gimė dar dvi dukrytės, Poloniam (Apolonija) ir Adelė Natalija, mano mamos krikšto mama.

Kaip liudija įrašai, kas kelios dienos XX š. pradžioje East Saint Louis lietuviai laidojo savo kūdikėlius. Vaikų krikšto ar mirties įrašuose pridėtos tėvų gimtosios vietos, bet niekur – namų adresai East Saint Louis, tarsi pabrėžiant, kad tai – kito krašto vaikai, tik taip atsitiko, kad jie gimė čia, o tikra jų vieta – Marijampolė, Šiauliai, Kapčiamiestis... Prie mūsų Petriuko prirašyta: Panevėžio apskritis, Pumpėnų parapija, Pajstriečių sodžius, o palaidotas, kaip ir dauguma kūdikėlių lietuviukų – Saint Louis kapinėse.

Ten, kur buvo jų namas

Sužinoję adresą, kur East Saint Louis gyveno Staškevičiai, nusibraižė žemėlapi ir įsijungę GPS, kitą dieną anksti ryte išvažiavome jo ieškoti. Žmonių gatvėse mažai ir jie tokiais liūdnamais veidais, kokius matėme Kuboje, Moron mieste, prieš gerą dešimtmetį. Visur gana daug policijos mašinų. Lyg karo sugriautu miestu važiuojame iki 7-os gatvės 570 namo, kurio vietoje dabar – vaikų darželis. Bandėme suprasti, kokių kelių lietuviai galėjo eiti į darbą: turėjo pereiti visai netoli tebesantį geležinkelį, o visa kelionė galėjo užtrukti apie pusvalandį. Maždaug tiek pat jie turėjo eiti į Mišias sekmadieniais. Močiutės nupasakotos parduotuvės turbūt ir buvo ten, kur ir dabar kažkas panašaus į parduotuves, tik nežinia, kas jose parduodama. East Saint Louis yra dabar labai apšviestas.

Tai buvo tik paieškų pradžia. Paskiau jos tęsėsi Lietuvoje, o dabar tebesitęsia internete, kur paskelbiama vis naujų dokumentų. Faktus turbūt būčiau radusi ir internete, tačiau ryšio, kuris atsirado, einant jų pėdomis – tikrai ne. Beieškodama savo protėvių, daug geriau pažinau ir jų gyvenamąjį laiką, su jais tarsi priartėjo ir istoriniai įvykiai, o svarbiausia, kad jie patys tarsi išryškėjo labai mažai žinotoje praeityje.

Kalėdų nakties piemenėliai su vadove Deimante Grigutiene ir klebonu Nerijumi Šmerausku - Anapilio sodybos (Mississauga) vaikų chorų "Pumpurėliai" ir "Gintarėliai" giesmininkai, per Kalėdų nakties Piemenėlių Mišias Lietuvos kankinių šventovėje giedojo kartu su parapijos choru, vadovaujamu Vilijos Špakauskienės, bei solistais Luku, Vilte, Vaiva ir Liepa, pritariant smuikininkei Audronei Šarpytei **Indrės Patkačiūnienės ntr.**

Kalėdų šventė Toronto Maironio mokykloje

Belaukdami kūdikėlio Jėzaus gimimo, šiais metais Toronto Maironio mokyklos mokiniai Kalėdų eglutės šventę papuošė ne tik žaliaskare, švieselėmis spindinčia egle, bet daug svarbesniais, akimi dažniausia nepastebimais papuošalais: pagarba, meile, užuojauta, gailingumu, atlaidumu, tradicijų nepamiršimu... Ant didelių snaigių užrašytus šiuos žodžius kiekviena klasė atnešė savo pasirodymo pradžioje, ir visą rytą jie puošė Kalėdų šventę. Prie eglutės ėdžiose ant šieno gulėjo kūdikėlis, o šalia įsitaisęs Kalėdų senelis kartu su mokinių tėveliais ir visais kitais svečiais žiūrėjo kalėdinę programą.

Visi ruošėsi šventei labai nuoširdžiai, ir tai buvo galima pajusti, stebint programos atlikėjus. Angeliukais aprengti darželinukai, papuošti išradingai padarytais sparneliais, padeklamavo eilėraščių posmelių ir padainavo dainelių, kaip ir kitų klasių mokiniai, kurie šoko, vaidino ir dainavo, o trečiokai, scenografijai pasitelkę vežimėlį salės kėdėms vežioti, uždengę jį užuolaida su ant jos užrašytu S. Nėries eilėraščiu, pasekė "Senelės pasaką", kurioje buvo ir vilkas, ir našlaitėlė, ir net

Scenoje - šeštosios klasės mokiniai

Visa mokykla dainuoja "Gloria" Ntrs. K.Strumkienės

"žąsinas moliūgas". Aštuntokai apie 2,000 metų.

Į Kalėdų senelio maišą po saldžią dovanėlę – lietuviškų saldinių dėžutę – kiekvienam Maironio mokyklos mokinui įdėjo Lietuvių Namai, dosniai pasidalindami Kalėdų džiaugsmu.

Šiais metais išrinktas naujas tėvų komitetas, kuriame – dvi pirmininkės: Laura Ligda ir Arūnė Luiza Zigmantienė, surengusios loteriją, laimikius kuriai padovanojo Maironio mokyklos tėveliai. **RD**

Lietuvių liaudies dainas dainuoja lit. kursų ir aštuntos klasės mokiniai

Naujiems indėliams siūlome **1.75%***

*Tik naujo indėlio savininkas gauna papildomai 0.25%. Pasiūlymas galioja ribotą laiką. Nuošimčiai gali keistis be įspėjimo.

TAUPOMOJI SĄSKAITA

RRSP ir RRIF PENSIJŲ FONDAI

RESP (Mokslų taupomoji sąskaita)
TFSA (Neapmokestinama taupomoji sąskaita)

Kasdieninių kintamųjų palūkanų	1.50%
1 metų	1.70%
2 metų	1.85%
3 metų	2.00%
4 metų	2.10%
5 metų	2.25%

1.5%
Kasdieninių palūkanų taupomoji sąskaita

INVESTICINĖ SĄSKAITA

GIC INDĖLIAI

(Pelno padalinimas netaikomas)

1 metų	1.70%
2 metų	1.85%
3 metų	2.00%
4 metų	2.10%
5 metų	2.25%
1 metų iškeičiamas	1.40%
1 metų JAV dolerių	0.60%

2.40%
1 metų GIC
Naujiems indėliams

PASKOLŲ NUOŠIMČIAI

NEKILNOJAMO TURTO PASKOLOS

Atviras, kintamųjų palūkanų	3.65%
5 metų uždarytas, kintamųjų palūkanų	3.15%
1 metų pastovių palūkanų, atviras	3.14%
1 metų	2.99%
2 metų	3.04%
3 metų	3.14%
4 metų	3.29%
5 metų	3.44%

Komerinės kredito paskolos suteikiamos pagal pareikalavimą

RIBOTAS KREDITAS SU NEKILNOJAMO TURTO UŽSTATU **3.85%** ir aukščiau

PARAMA
www.parama.ca

Visi pateikti nuošimčiai gali būti keičiami be įspėjimo

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

Palankūs nuošimčiai. Malonus ir sąžiningas asmeninis patarnavimas.
2975 Bloor W | 416-207-9239 | Pirm-treč 9-3.30 | Ketv-penk 9-8 | Šešt 9-1
1573 Bloor W | 416-532-1149 | Pirm-treč 9-3.30 | Ketv 9-6 | Penk 9-3.30 | Šešt uždaryta

PACE LAW FIRM
THE LEGAL EXPERTS

ADVOKATAS

Algis S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.

- Ieškinių dėl žalos, atsirandančios ryšium su kūno sužalojimu
- Imigracija į Kanadą
- Testamentai ir įgaliojimai
- Palikimų administravimas
- Nekilnojamo turto sandoriai
- Konsultacijos Lietuvos respublikos įstatymų klausimais

NAUJAS 300 The East Mall, 5th Floor, Toronto, ON M9B 6B7
ADRESAS Tel. 416 236-3060 • Fax 416 236-1809

Tinklapis www.pacelawfirm.com El. paštas alpace@pacelawfirm.com

affiliated

TEIRAUKITĖS PAS MUS!

RIČARDAS ir RIMA DREŠERIAI

Affiliated Insurance Management Inc.

- visos draudimo paslaugos – namų, automobilio, komercinės, gyvybės
- konkurencinės kainos – pritaikysime planą Jūsų reikmėms
- dėmesingas patarnavimas, lietuviškai arba angliškai

905-845-4201 • **1-888-384-4444**

www.affiliatedinsurance.ca • rickd@affiliatedinsurance.ca
344 Lakeshore Road E., Suite A, Oakville, ON L6J 1J6

MIRTIES PRANEŠIMAS

A†A
ALFONSAS ŽEBERTAVIČIUS,

eidamas 95-uosius metus, 2017 m. gruodžio 13 d. savo namuose ramiai ir taikingai atsisveikino su šiuo pasauliu ir artimaisiais. Jis gyveno Talbot Rd., Delhi, ON, anksčiau vadinamu RR #1 Windham Centre.

A.a. Alfonsas šiose apylinkėse buvo žinomas kaip patyręs ilgametis tabako augintojas, laisvalaikio mėgėjas keliones. Jo antraisiais namais tapo Treasure Island, FL. Čia gyvendamas jis mėgo susitikti ir bendrauti su draugais St.Petersburg (FL) Lietuvių klube.

Anksčiau – 2013 m. yra mirusi jo mylima žmona Teresė Kučiauskaitė-Žebertavičienė, broliai Vincentas, Pranas, Antanas ir sesuo Angelė.

Liko liūdintys vaikai Irena Puodžiukas (a.a.dr. Julius), St. Petersburg, FL; Anthony Žebertavičius, Brantford, ON; Donna Bialecki (Joe), Lancaster, NY, Jone Gambler (Chester) Palm Island, FL; mylimi vaikaičiai Paul, Audra, Michael Puodžiukai, Amber Merriman (Brandon), Kristina Bialecki, provaikaitė Evelyn Merriman. Velionis paliko artimųjų Lietuvoje ir JAV.

Prel. J.Štaškevičius palydėjo a.a.A.Žebertavičių į amžinąjį poilsį Delhi kapinėse.

LABDAROS FONDO IR SLAUGOS NAMŲ ŽINIOS

• **Pyragų ir rankdarbių išpardavimas** 2017 m. lapkričio 19 d. praėjo sėkmingai. G. Jaseliūnas loterijai paaugojo bilietai į *Raptors* krepšinio varžybas ir slaugos namams pelnė \$705. Už pyragus ir kavą gauta \$1,798. Bilietai 50/50 traukimas uždirbo \$410. Krepšinio bilietus laimėjo Regina Masionienė ir mūsų gyventoja Danutė Barkauskienė. 50/50 bilietai traukimą laimėjo mūsų maisto gamybos skyriaus darbuotoja Kimberley ir patalpų priežiūros skyriaus darbuotojas Sergey. Nuoširdi padėka visiems, prisidėjusiems savo rankdarbiais, skanėstais, darbu, o labiausiai – gausiai apsilankiusiems. Jūsų darbas remia mūsų darbą aktyvinimo skyriuje, ir tai tiesioginė nauda mūsų slaugos namų gyventojams. Sveikiname Nerijų Augutį, kuris su komanda sėkmingai suorganizavo ir pravedė šių metų išpardavimą.

• **Baldų vaju valgykloms baigtas:** pasiekta 100% tikslo – surinkti \$75,000. Per pyragų išpardavimą Labdaros fondas paaugojo \$295 ir papildė vaju sąskaitą tiek, kad galime džiaugtis dosniais aukotojais. Ačiū visiems. Visų aukotojų sąrašas bus paskelbtas sausio mėnesį.

• **Direktorių tarybos posėdis** įvyko 2017 m. lapkričio 21 d. Pagrindinė užduotis – sudaryti 2018 metų pirmenybinės veiklos planą. Savo indėlius atsiuntė slaugos namų administracija, Labdaros fondo direktoriai ir darbo grupės. Svarstymui vadovavo vice-

Thistletown gimnazijos kulinarijos kurso kepėja iškepė skanių sausainių "Labdarai"

pirmininkas Raimondas Smolakis. Šio plano pagrindu bus sudarytas 2018 m. Labdaros fondo biudžetas, kurį Taryba svarstys sausio mėnesio posėdyje.

• **Naujai formuojama Šeimų taryba (Family Council).** Šiuo darbu rūpinasi Laima Underienė, Liucija Kaminskienė ir Rasa Bukšaitytė-Wilkinson.

• **2017 m. gruodžio 3 d.** Tado svetainėje vaikų choro "Pumpurėliai" dainininkės pradžiugino mūsų slaugos namų gyventojus savo gražiu koncertu, po kurio ir gausi publika įsijungė į smagų dainavimą, vadovaujant choro vadovei Deimantei Grigutienei. Apsilankiusiems ir mus taip gražiai pradžiuginusiems mažiesiems sakome nuoširdų ačiū! Gyventojus ir jų šeimas bei draugus po koncerto vaišino "Labdaros" virtuvė.

• **"Labdaros" savanorių kalėdinė popietė** įvyko Tado svetainėje gruodžio 6 d. Joje dalyvavo virš 20 mūsų savanorių, kurie pabendravo,

Vaišių stalas

padainavo, pasiklausė gražios kūrybos ir pasivaišino mūsų virėjos Tamaros ir jos komandos pagamintais skanėstais. "Labdara" kas metai stengiasi atsidėkoti mūsų savanoriams už jų neįkainojamą indėlį mūsų gyventojų gerovei.

• **Dovanėlės gyventojams.**

Kas metai Labdaros fondo direktorių taryba pasirūpina, kad kiekvienas mūsų namų gyventojas gautų kalėdinę dovanėlę. Šiais metais nutarta gyventojus aprūpinti šiltomis kojineis arba šilta megzta kepure. Taryba taip pat vaišino namų darbuotojus bei mūsų talkininkus. Šiais metais Kalėdų seneliais tapo direktorės Daiva Vorps ir Regina Masionienė. Joms nuoširdus ačiū.

• **"Labdaros" pyragų išpardavimui sausainius** kepė Toronto *Thistletown* gimnazijos kulinarijos kurso studentai, tuo prisidėdami prie išpardavimo sėkmės. Nuoširdus ačiū mūsų direktorei Raudai Rautinš-Dickinson, kuri kas metai suorganizuoja gimnazistus įvairiems "Labdaros" renginiams. **Gabija**

SMITH MONUMENT CO. LTD

(nuo 1919 metų)

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. (416) 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair)
Toronto, Ontario M6N 3P7

Turner & Porter
L Aidotuvų Namai

TORONTE, ETOBICOKE
ir MISSISSAUGOJE

RE/MAX
four seasons realty limited, brokerage
Independently Owned and Operated

Angie SALVAITIS
BROKER

DIRECT/TEXT: 705.446.6428
www.homesgeorgianbay.com

(d.) "Labdaros" slaugos namų kalėdinės šventės akimirkos. (k.) Pasirengusios dalinti dovanėles (iš k.) D.Vorps ir R.Masionienė

Kalėdinė popietė savanoriams

Slaugos namų gyventojams koncertuoja "Pumpurėlių" choro dainininkės

LIETUVIŲ NAMŲ ŽINIOS

• 2017 m. gruodžio 10 d., tradicinėje Kalėdų eglutės šventėje dalyvavo arti šimto mūsų bendruomenės vaikučių su tėveliais ir seneliais. Juos aplankė dosnus Kalėdų senelis su lietuviškomis saldumynų dovanėlėmis; jis ir vadovavo linksmam žaidimų ir šokių programai. Tėveliai tuo metu galėjo pasivašinti lietuviškais patiekalais, pabendrauti. Dosnūs Kalėdų senelis neišdalintas lietuviškas dovanėles paskyrė Maironio lietuviškos mokyklos Kalėdų eglutės šventės dalyviams. Dėkojame visiems šventės rengėjams ir savanoriams talkininkams.

• Vasario 11, sekmadienį, 4 v.p.p., vyks V.Kulnio knygos *Lietuviai esame mes gimę* pristatymas.

• Vasario 16, penktadienį, Lietuvių Namų salėje rengiamas lietuviškos muzikos koncertas "Skriski skriski Lietuvėlėn tu, gandreli margas".

Lietuviškos dovanėlės jau vaikučių rankose G. Kobelskienės ntr.

Kalėdų senelis šoka su visais kartu A.Biondi ntr.

SLAUGOS NAMŲ ŽINIOS

Toronto aukšt. lituanistinių kursų studentai slaugos namų gyventojams paruošė kalėdinių giesmių programą ir vaišes Autorės ntrs.

• 2017 m. gruodžio 9 d. Maironio mokyklos 18 lituanistinių kursų mokinių paruošė "Labdaros" slaugos namų gyventojams tradicinių lietuviškų Kūčių patiekalų. Skambėjo lietuviškos kalėdinės giesmės. Mokiniai mažomis grupelėmis kalbėjosi su gyventojais. Tai jau aštuntasis toks lituanistinių kursų mokinių apsilankymas „Labdaroje“. Nuoširdus ačiū už turiningą ir malonų pobūvį.

Gabija

Kalėdų ir Naujų metų proga "Tėviškės žiburių" redakcijai sveikinimus atsiuntė:

LR ambasada Kanadoje, Lietuvos URM, Lietuvos edukologijos universiteto tarptautinių ryšių skyrius, Lietuvių fondas (ALF), KLMA, prof. O.Voverienė, A.Zolubas, P.Šimkavičius (Vlnius), R.Kisielytė (Rokiškis), V.Paulionis (Kelmė), A.Bukontienė (Karaliaučius), PLB pirmininkė D.Henke, JAV LB valdyba, Kauno Sąjūdžio grupė, Z. Tamakauskas, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Rima, Vilma, Paulius Slavickai, Marijus Gudinskas (Hamilton), Aldona Valaškevičienė (London, ON), Laimutė ir Remigijus Šimukėnai.

Dėkojame už sveikinimus ir bendradarbiavimą!

Kanados Lietuvių
Lithuanian Canadian
1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1

Fondas
Foundation
Tel: 416-239-9889
klfondas@on.aibn.com

Kanados Lietuvių MUZIEJUS ARCHYVAS

remiamas KLF kiekvienais metais per KLB

Tapkime Kanados Lietuvių Fondo nariais!
Remkime lietuviybės veiklą ir išlaikymą!

Įnašams išrašome pakvitavimus pajamų mokesčių sumažinimui

The official launch of
TERESA'S TRADITIONAL FAVOURITES
has arrived!

We are starting with selling the
Lithuanian holiday favourite –
BACON BUNS! The perfect snack
or appetizer for any meal.

For more information: www.facebook.com/baconbuns (order form under the "Menu" link in left column), teresastraditionalfavourites@gmail.com or order/fax (289) 627-4874

Air Conditioning & Heating

Oro vėsinimo ir šildymo sistemų
PATIKRINIMAS • IŠVALYMAS • PAKEITIMAS

Skambinti **R. Jareckui**
Tel. **416-825-3328**

MARGUTIS PARCELS

48 Hamptonbrook Dr., Toronto, ON, M9P 1A1

PARCELS TO LITHUANIA

For FREE pick up in your area call VIKTOR at
Tel. (416) 233-4601

For pick up in Wasaga call PETRAS at
Tel. (905) 383-1650

OR EMAIL to: pysanka.inc@gmail.com

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti
namą, ar gauti informaciją,
prašau man paskambinti.
Prižadu mielai ir sąžiningai
patarnauti.

Lina Kuliavas

Toronto, ON

416-762-8255, 416-616-1600 (cell)

email: lina@kuliavas.com

website: www.LinaKuliavas.com

LINA TAYLOR
Sales Representative

Jeį galvojate pirkti ar parduoti
namą ar butą, skambinkite ir
aš mielai jums padėsiu

Tel. **416-574-4717** (neįsiojamas)
416-236-6000 (įstaigos)

Lina-Taylor@hotmail.com
www.suttonwestrealty.com

LIETUVOS KANKINIŲ parapijos žinios

• Kalėdų proga mus sveikina Toronto arkivyskupas kard. Thomas Collins, Toronto vyskupas pagalbininkas John Boissonneau, Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas, SJ, arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius, SJ, Lietuvos vyskupų atstovas išeivijai prel. Edmundas Putrimas, Priskėlimo parapijos klebonas br. Jonas Šileika, OFM.

• Nuoširdžiai dėkojame sakramentams besirengiančio jaunimo šeimoms, kurios ypatingai pasiruošę, ir visiems, kurie kartu džiaugsmingai šventė Kalėdas Lietuvos kankinių šventovėje, taip pat šventiškai papuošę parapijos salę ir suruošę vaišes. Ačiū Kalėdų nakties piemenėliams – D. Grigutienės vadovaujamų vaikų chorų "Pumpurėliai" ir "Gintarėliai" giesmininkams bei jų šeimoms; parapijos chorui, vadovaujamam V. Špakauskienės; solistams Lukui Kapeniak, Vainai Dzemionaitei, Viltei Grigutytei ir Liepai Špakauskaitei bei smuiku pritarusiai muz. Audronei Šarpytei.

• Kalėdines eglutes Lietuvos kankinių šventovei padovanojo Priskėlimo kredito kooperatyvas. Nuoširdžiai dėkojame! Eglutės šiais metais papuoštos Teofiliaus Laisvės paukšteliais, kuriuos jaunimo pakviesti pagal vysk. J. Ivanausko dovanotą pavyzdį kartu išskarpė parapijiečiai.

• Mūsų parapijoje per Adventą stokojančiųjų stalui buvo padovanota 95 kg negendančio maisto, kuris perduotas per "Mississauga Food Bank". Ačiū, kad pasidalinote!

• Knygelių "Žodis tarp mūsų" sausio-vasario laida jau gauta, ir ją platina Birutė Matulaitienė sekmadieniais po Mišių parapijos salėje.

• Sausio 5 d. yra pirmasis mėnesio penktadienis. Tą dieną po 8:30 v.r. Mišių – šventoji valanda prie išstatyto Švenčiausiojo.

• Sausio 7, sekmadienį, sakramentams besiruošiantis jaunimas po Mišių susitiks pamokai su svečiu Ričardu Punkriu.

• Drauge su Lietuvos Nepriklausomybės 100-mečiu 2018 m. švęsime Anapilio sodybos ir Lietuvos kankinių šventovės steigėjo bei statytojo kun. Petro Ažubalio 100-metį, Šv. Jono lietuvių parapijos 90-metį ir Lietuvos kankinių šventovės palaiminimo 40-metį. Šias iškilias sukaktis pažymėsime parodomis. Kanados lietuvių muziejus-archyvas prašo atsiminimų, nuotraukų, istorinių daiktų, kuriuos galite paskolinti arba padovanoti šioms parodomis adresu: Lithuanian Museum Archives of Ca-nada, 2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON L5C 1T3; e-paštu: klma@primus.ca; tel. (905) 361-0434, arba sekmadieniais po Mišių atneškite į zakristiją Lietuvos kankinių šventovėje Anapilyje.

• Ačiū visiems, kas paaukojote atstatymui metalinių laiptų, kurie nuo parapijos mašinų aikštės veda į šventovę

TORONTO

PRISKĖLIMO parapijos žinios

• Sausio 27 d. maisto ruošimo diena "Kepkim kartu"; vasario 14 d. Pelenų diena; kovo 4 d. Kaziuko mugė; kovo mėn. (data bus žinoma vėliau) Gavėnios rekolekcijos; kovo 30 d. Didysis penktadienis; balandžio 1 d. Velykos; balandžio 15 d. "Volungės" moterų ansamblio koncertas; balandžio 20-21 d.d. naudotų drabužių ir daiktų išpardavimas; balandžio 29 d. metinis parapijos susirinkimas; gegužės 6 d. Pirmoji komunija; 65-osios pirmųjų Mišių metinės (data bus žinoma vėliau); Sutvirtinimo sakramentas (data bus žinoma vėliau); birželio 9 d. "Vilties bėgimas"; "Kretingos" stovykla angliškai kalbantiesiems liepos 1-14 d.d., lietuviškai kalbantiesiems liepos 15-28 d.d.; spalio 26-27 d.d. naudotų drabužių ir daiktų išpardavimas, lapkričio 10 d. Parapijos 65-mečio iškilmingas pokylis; Advento rekolekcijos gruodžio mėn. (data bus žinoma vėliau); gruodžio 9 d. kalėdinis koncertas; gruodžio 24 d. Kūčios; gruodžio 25 d. Kalėdos.

• Priskėlimo parapijos Visuomeninė sekcija kviečia šeštadienį, sausio 27, 10 v.r. - 3 v.p.p., dalyvauti maisto ruošimo dienoje "Kepkim kartu" ir išmokti kepti bandeles "Lašiniuočius". Asmeniui \$20. Norinčiuosius prašome registruotis iposkus@yahoo.ca arba dana.danaitis@gmail.com

• Sveikiname Mischka Stanulis ir Lailą Marytę Skrinskaitę, įžengusias per Krikšto sakramentą į mūsų, krikščionių, bendruomenę. Džiaugiamės

ir į *Tėviškės žiburių* redakciją. Prie laiptų atstatymo dar galite prisidėti rašydami čekį "Lithuanian Martyrs Church" ir atnešti sekmadieniais į zakristiją arba siųsti adresu: Lietuvos kankinių parapija, 494 Isabella Ave., Mississauga, ON L5B 2G2.

• Lietuvos kankinių šventovėje (Anapilyje) sausio 7, sekmadienį, Mišios 10 v.r. už Penkauskų ir Trinkų šeimų mirusius. Sausio 14, sekmadienį, Mišios 10 v.r. už a.a. Gražiną Butkienę (IX metinės) ir Butkių, Moigių, Stelionių, Lastauskų šeimų gyvus ir mirusius; a.a. Aušrą Baršauskienę; a.a. Aleksą ir Veroniką Paulionius; a.a. Antaną ir Juzę Rinkūnus; a.a. Kazimierą ir Veroniką Otto; a.a. Juliją Vektorienę.

• Gerojo Ganytojo šventovėje (Vasagoje) sausio 6, šeštadienį, Mišios 2 v.p.p. už Verbickų šeimos mirusius. Gruodžio 13, šeštadienį, Mišios 2 v.p.p. už a.a. Petrą ir Ireną Šimonėlius.

• Gruodžio 24, sekmadienį, Toronte mirė a.a. Eugenija Starkevičienė, 93 m. amžiaus. Jos laidotuvių Mišios buvo gruodžio 28 d. Lietuvos kankinių šventovėje. Drauge su vyru Viktoru, sūnumi Vincentu ir dukra Laima ją lydime malda.

kartu su Jumis ir Jūsų šeimomis ir prašome Dievo, kad laimintų kiekvieną Jūsų gyvenimo žingsnį.

• A.a. Anelė Urkis, 93 m., palaidota iš mūsų šventovės gruodžio 22 d, paliko sūnų Albiną, brolių Peter Batten su šeima.

• A.a. Alfonsas Stanevičius, 76 m., išlydėtas iš mūsų šventovės gruodžio 23 d., paliko žmoną Vidą, dukrą Oną (John) ir sūnų Matą (Raminta), vaikaičius Audrą, Larą, Daivą ir Arą, seserį Eleonorą (Wayne).

• A.a. Vladas Šlenys, 92 m., palaidotas iš mūsų šventovės gruodžio 27 d., paliko dukras Nerį Allan, Daivą Šlenys, Dainą Šlenys ir vaikaičius Sarah, Jason, Erin ir Ivy. Amžiną atilsį duok mirusiesiems, Viešpatie.

• Mišios sausio 7 d., 9 v.r., už a.a. Juzefą ir Praną Dovidaičius; 11 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; už a.a. Oną (4 m.) ir Zigmą (7 m.) Girdauskus; už a.a. Jorde Hunson; už a.a. Algį Žemaitį; už a.a. Anicetą ir Eleną Prialgauskus.

• Mišios sausio 14 d., 9 v.r., už a.a. Petrą ir Liudą Jurėnus; 11 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; padėkos intencija; už a.a. Algį Žemaitį; už a.a. Anicetą ir Eleną Prialgauskus.

AUKOS

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAMS

• A.a. Donato Karoso ir a.a. Stasės Pabricienės atminimui Genius Procūta *Tėviškės žiburiams* aukėjo \$60.

• A.a. Česlovo Senkevičiaus ir jo žmonos a.a. Laimos Senkevičienės atminimui Vida Bumbulytė-White *Tėviškės žiburiams* aukėjo \$50.

• A.a. Donato Karoso atminimui Rimas ir Giedra Paulioniai *Tėviškės žiburiams* aukėjo \$50.

• Vietoj kalėdinių sveikinimų atvirukais įsirašė į bendrą sveikinimą ir paaukojo \$40 *Tėviškės žiburiams* Elena Bersėnienė ir vaikai.

• „Talkos“ kredito kooperatyvas atsiuntė metinę \$2,500 auką *Tėviškės žiburių* leidybai paremti. Dėkojame už paramą lietuviškai spaudai.

AUKOS

• Šv. Jono lietuvių kapinėms \$1,500 aukėjo NN; \$200 – D. Koperski, po \$100 – J. Poškienė, A. Vaišnoras.

• Šv. Jono lietuvių kapinių mašinų vajui \$1,500 aukėjo A. Krakauskas; po \$100 – L. Sukauskienė (a.a. D. Karoso atminimui), J. ir E. Čuplinskai, D. Staškevičienė, R. Šakalinis.

REIKALINGI turintys darbo patirtį ir teisę dirbti (turintys SIN) dažytojai. Dirbama pagal atskiras užduotis. Būtina turėti automobilį, darbo įrankius. Skambinti darbo dienomis (pirm.-penkt.), telefonu 905-814-8629 7 v.r.- 5 v.p.p.

FT. LAUDERDALE IŠNUOMOJAMAS 3-jų miegamųjų butas prie jūros, laisvas sausio ir/ar vasario mėn. 905-893-1813.

MONTREAL

AUŠROS VARTŲ PARAPIJA

Nuoširdžiai dėkojame Karen Pugliese (iš Toronto), kuri padovanojo Kalėdų gėles mūsų šventovei papuošti. Dievas telaimina ją ir jos šeimą. Kalėdų proga mus pasveikino prel. Edmundas Putrimas (iš Toronto), iš JAV – Gediminas ir Dalia Murauskai (Omaha, Nebraska), Jana Sirusaitė-Motivans ir šeima iš Rockville, Maryland (ji sveikina ir "Rūtos" klubą), Rimas ir Roma Lapinai iš Laval, QC (jie sveikina ir parapijos komitetą). **Inf.**

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA

Bernelių Mišios Šv. Kazimiero šventovėje buvo aukojamos gruodžio 24 d. 9 v.v. Kleb. Paulius Mališka aukėjo Mišias, pasveikinęs visus lietuviškai, angliškai ir prancūziškai. Šventovė buvo gražiai papuošta raudonomis puansetijomis. Netoli prakartėlės buvo pastatytos dvi Kalėdų eglutės – viena papuošta lietuviškais ornamentais, kita su įvairiomis šviesomis ir ornamentais. Per Mišias skaitinius skaitė Zigmą Skučas. Chorvedys Aleksandras Stankevičius ir choras pradėjo Mišias su giesme *Tyliąją Naktį*. Choras taip pat giedojo *Šventas, Dievo Avinėlis, Mes žengiam, Linksma giesmė* ir užbaigė su *Linksmų Kalėdų*. Mišių pabaigoje klebonas padėjo parapijos komitetui ir savanoriams parapijiečiams, kurie gražiai papuošė šventovę ir paruošė vaišes salėje; Aleksandrui Stankevičiui ir chorui, Jeannie Benienei, vedėjo padėjėjai – už gražų giedojimą per Mišias; parapijiečiams ir svečiams už apsilankymą. Parapijiečiai ir svečiai po Mišių salėje vaišinosi parapijos komiteto paruoštais užkandžiais, vynu ir kava.

Gruodžio 31, sekmadienį, Šventosios šeimos šventėje ir Naujųjų metų išvakarėse – prieš Mišias Stefanija altu ir Nykolas violončele, Marytės Adamonytės ir Rimo Rekašio vaikai iš Glenview, Illinois, atliko kalėdinį koncertą, taip pat grojo dalijant komuniją ir po Mišių. Klebonas Paulius Mališka per Mišias padėjo jauniems muzikantams, chorvedžiui Aleksandrui Stankevičiui ir choristams ir palinkėjo parapijiečiams linksmų ir sėkmingų 2018-ųjų metų.

Sausio 21, sekmadienį, po Mišių Šv. Elžbietos draugijos komitetas ruoš kavutę. Narės prašomos atsinešti draugijos knygeles ir užsimokėti metinį narės mokesį. Prašome pranešti valdybai iki sausio 14 d., ar žadate dalyvauti. Bus švenčiami žiemos gimtadieniai, visi kviečiami dalyvauti.

Sausio 28, sekmadienį, po Mišių, vyks metinis Šv. Kazimiero parapijos susirinkimas. Prašome visus parapijiečius dalyvauti. Po susirinkimo bus vaišės salėje.

Nuoširdžiai dėkojame Broniui Lipkei ir Romui Brilvičiui, kad jie nupjovė šakas nuo medžio, kurios jau siekė šventovės stogą. **VL**

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec H4E 2A8)

Tel.: (514) 766-5827 FAX: (514) 766-1349

MAIRONIO mokyklos žinios

• 2017 m. gruodžio 16 d. ryte visi susirinkome Priskėlimo parapijos salėje mūsų metinei kalėdinei šventei. Daina Kuraitė pradėjo programą, br. Aurelijus, OFM, sukalbėjo malda, techninė dalimi rūpinosi Viktoras Remesat.

• Kiekviena klasė parengė savo pasirodymą, pasirinkę dvasinę vertybę ir apie ją papasakoję, padainavę ar net pašokę. Taip išgirdome apie Tikėjimą, Draugystę, Šeimą, Meilę, Džiaugsmą, Tradicijas, Pagarbą ir Papročius.

• Dėkojame Toronto Lietuvių Namų administracijai už Kalėdų dovanėles mokiniams.

• Dėkojame Juozui Balaišiui, kuris grojo per Kalėdų eglutės šventę. Taip pat visoms mokyto-

joms, paruošusioms mokinius, ypač – Vilijai Špakauskienei, Violetai K. ir Rimai De Iuliis.

• Taip pat ačiū fotografai Kristinai Strumkienei bei tėveliams, atvežusiems laimikius loterijai, kuri šiais metais mokyklai pelnė \$791. Tėvų komitetas ir administracija rūpinosi loterijos bilietais ir laimikių išdalijimu.

• Naujai išrinktos tėvų komiteto pirmininkės Laura Ligda ir Arūnė Zigmantienė bei mokyklos ved. L. Puterytė padėjo visiems už pastangas.

• Į mokyklą sugrįšime 2018 m. sausio 13 d. Laukiame visų, pailsėjusių per žiemos atostogas! **Živilė**

KELIONIŲ DRAUDIMĄ parūpinu keliaujantiems į užsienį ir atvykstantiems į Kanadą. Skambinti Mariui Rusinui tel. 416-588-2808 x 26 dienos metu.